

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Narodne in inšerate
sprejema upravništvo v
Katol. Tiskarni Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rekepiš se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vseprijemajo.

Uredništvo je v Seme-
niških ulicah št. 2, I., 17.

Izhajava vsak dan, izven
nedelje in praznike ob
pol 6. uri popoldne.

Po pošti prejemanj:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta » 13 » —
četrt » 6 » 50 »
meseč » 2 » 20 »

V upravljalstvu prejemanj:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta » 10 » —
četrt » 6 » —
meseč » 1 » 70 »

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

Štev. 205.

V Ljubljani, v soboto, 5. septembra 1903.

Letnik XXXI.

Dne 10. septembra na volišče!

Častiti državnozborni volivci
kmetijskih občin v sodnih okrajih:
Ljubljana-Vrhnika-Litija-Višnjagora-
Ribnica-Vel. Lašče!

Prihodnji četrtek, dne 10. septem-
bra, je volitev novega poslanca za dr-
žavni zbor.

Kandidat katoliško-narodne stranke
je velerodni gospod

Franc Šuklje,

c. kr. dvorni svetnik in zemljiški posest-
nik v Kandiji pri Novem mestu.

Volite ga soglasno in izkažite s
tem, kakor vsigdar doslej, zaupanje
katoliško-narodni stranki, ki deluje
le za blagor ljudstva po starem
geslu: Vse za vero, dom, cesarja!

V Ljubljani, dne 5. sept. 1903.

Osrednji volilni odbor

katoliško-narodne stranke.

Prava beseda o pravem času.

Kakor smo že sporočili, je slovensko
katoliško politično društvo v Celovcu na
Rožici priredilo javen shod, na katerem je
govoril tudi gospod dr. Brejc o sedanjih
razmerah koroških Slovencev. Govor se nam
zdi tako umesten za sedanje koroške raz-
mere, da ga deslovno objavimo z željo, naj
se uresniči ta program koroških Slovencev.
Govor se glasi:

Castiti zborovalci! O predmetu, ki mi
je odkazan, da o njem danes govorim, se
je že čestokrat razpravljalo na Vaših shodih
in drugod; zdi se mi pa, da strune, ki jih
govorniki ob tem predmetu navadno ubi-
rajo, dostikrat niso prave. Ako bi hotel obi-
čaj slediti, igrati bi moral ulogo Jeremije
preroka na razvalinah jeruzalemskih in jo-
kajočim glasom moral bi tarnati nad propa-
dom koroške veje slovenskega naroda. Ta-
kim vzgledom pa ne bom sledil in mislim,
da za obupavanje tudi zadostnega po-
voda ni.

Narod slovenski na Koroškem je res
bolan, celo nevarno bolan, toda

smrtna pesem, ki nam jo tako radi pojo,
je daleko prezgodnja in nemško-nacionalni
gavrani ne bodo dočakali trenutka, ko bi
vladna statistika mogla naznaniti njim in
bržčas tudi vladni sami preprijetno vest, da
so na starodavnem slovenskem Korotanu le
še grobovi slovenski, da pa je živelj sloven-
ski izumrl!

Mirnim srcem smemo privoščiti našim
nasprotnikom to veselje, da čakajo na smrt
našega naroda, ne smemo pa dopuščati, da
bi se ta smrtna pesem med nami samimi
udomačila. Zalibog je še nekaj sicer izvrst-
nih slovenskih rodoljubov, ki so se te pe-
smi že tako privadili, da že skoraj sami v
njo verujejo. To pa je nevarno in ne more
dobrega sadu obroditi. Obup ne rodi po-
guma, brez poguma pa je zmaga izključena.
V tem pogledu je torej treba pred vsem
taktiko izpremeniti: vera in zaupanje
v lastno življenjsko moč mo-
rata stopiti namesto srca in
duha tlačeče obupnosti!

Častiti zborovalci! Dober zdravnik mora
najprej bolnika temeljito preiskati, poslušati
njegovo žilo, potem napravi diagnozo in
zapiše zdravlila. Tudi naroda - bolnika se ne
da zanesljivo lečiti, dokler ni razkrito bistvo
njegove bolezni.

Kaj pa je vzrok očitnega hiranja našega
naroda na Koroškem?

Navadno se vso krivdo zvrta kratko-
malo na nasilno postopanje nacionalnih in
liberalnih nemških sodeželanov in na na-
sprotnost ali vsaj brezbriznost v nemškem
duhu vladajočih javnih oblastij. Ne odrekam
opravičenosti teh očitanj, vendar po mojem
mnenju to niso edini, pa tudi ne glavni
vzroki našega propadanja. Vlada in način
vladanja je gotovo mogočen faktor v raz-
voju vsakega naroda; pravična vlada, ki
ima vrhu tega razum za narodove potrebe,
ohranja narod in pospešuje njega napredek,
vendar vsega, kar narod za svoje življenje
potrebuje, mu tudi najprijaznejša vlada dati
ne more. Narod si mora tudi sam pomagati!
Narod, ki čaka samo na pomoč od zunaj,
je podoben beraču, ki bi si še sam lahko
košček kruha prislužil, pa rajši čaka na mlo-
srčnost drugih, pri tem pa gladi umira.

Naša naloga mora biti, organiza-
cijo slovenskega naroda na
Koroškem obrniti na potsa-
mopomoči. Mi ne bomo pozabili, vlado
in merodajne faktorje sploh ob vsaki priliki
z največjim povdarkom opozarjati na njih
dolžnost, uverjen pa sem, da bomo tudi od
vlade tem več dosegli, čim večja bo naša
intelektuelna, gospodarska
in politična moč, ki si jo sami iz
sebe ustvarimo.

Eden najpoglavnejših vzrokov našega

propadanja je velika pomanjklji-
vost ljudske izobrazbe. Kako je
s šolami pri nas, Vam je ravno kar obširno
in temeljito razložil gospod poslanec Gra-
fenauer. Narod brez dobrih šol je narod
brez bodočnosti; šola pa dobra biti ne more,
če otrok jezika ne razume, v katerem se
uči. Slovenskih šol nam torej
treba, kakor slepcu oči, in zato se bo
moral dosedanj boj za slovenske
šole, ki je deloma že zaspal, deloma pa
je lokaliziran, poostriiti in čez vse
slovenske pokrajine in dežele
raztegniti, tako da se bo od Spod-
njega Dravograda pa do Šmohora slišal le
en sam gromovit klic: Mi hočemo sloven-
skih šol! Šolski zakon daje glede jezika sta-
rišem veliko pravic, treba je le stariše or-
ganizirati, na drobno organizirati od občine
do občine, od osebe do osebe, in vztraj-
nemu, doslednemu in neprestanemu zahte-
vanju organiziranega naroda se tudi vlada
dolgo ne bo mogla ustavljati. Od slovenskih
starišev, od nas samih torej je največ od-
visno, ali in kdaj dobimo slovenske šole.

Šole pa so le eden izmed obilnih virov,
iz katerih se zajema izobrazba. Šola je te-
melj izobrazbe, ali vsega še ne dá, kar člo-
vek v življenju potrebuje. Ljudska šola, ki
jo imamo tu v prvi vrsti v mislih, ne vzgaja
še značajev. Ko otrok zapusti ljudsko-
šolske klopi, je navadno še mehak kakor
vosek, družba še le, v katero odslej zahaja,
ga vzgoji v posebno samostojno bitje. Zato
je najvažnejšega pomena organizacija
šol za odraslo mladino obojega spola.
Kako obliko naj ima ta organizacija v po-
sameznem slučaju in kraju, je od razmer
odvisno. Na imenu ni nič ležeče, vse pa na
tem, da taka društva v resnici odgovarjajo
svojemu namenu: izobraževanja in poštene
zabavi mladine in sicer na tak način in v
taki meri, da njihovim članom ni še le zunaj
društva treba iskati, kar bi v društvu lahko
imeli. Zlasti na to je največjo pozornost obra-
čati, da se že mladina navadi brati. Dobrega
berila imamo dosti, toda naše ljudstvo
bere premalo, zato tudi premalo vé in zato
se od vsakega nemškega ali nemškutarskega
sleparčka dá za nos voditi. Brati pa je zlasti
koroškemu Slovincu tembolj treba, ker je
šolstvo tako pomanjkljivo in je to malce
znanja slovenskega jezika, ki ga otrok iz
šole prinese, treba še le utemeljiti in poglo-
biti, da se v poznejšem življenju čisto ne
izgubi. Tu je razprostrano polje zlasti za
delovanje rodoljubne duhovščine, ki naj tu
uporabi v svojem poklicnem delokrogu oprav-
lja delo usmiljenja, ki bo najplemenitejšega
in najobilnejšega sadu obrodilo.

Naravna posledica organizacije mladine
bo oživljenje dosedanjih in ustanovitev no-

vih čitalnic, bralnih in drugih narodnih dru-
štev, s kratka vse družabne organizacije na-
rola.

Izvršitev te družabne organizacije leži
po največ v naših rokah, samo dela je treba,
dela, dela! Pa ne samo dela na jeziku, tem-
več stopiti bo v najožjo trajno dotiko z na-
rodom samim in z dejanskim delom splesti
med njim in njega vodniki trdno vez, ki jo
sovražne nakane naših nasprotnikov nikdar
strle ne bodo!

Ako svoj narod na ta način duševno
in družabno dvignemo, dvignili bomo tudi
njegovo moralno moč in mu vcepili ono
samo zavest in oni ponos, ki ga sedaj
med našim narodom tako krvavo pogrešamo.
Naš narod je še ves prešinjen z duhom tla-
čanstva, odvisnosti in pasje ponižnosti. To je
posledica našega zgodovinskega razvoja in
naše pomanjkljive sedanje organizacije. Manj-
ka zavesti, da smo vsi en narod, eno telo,
ena duša, da ima vsak pravico in dolžnost
ob dani priliki krepko se potegniti za vsa-
kega rojaka in za narod, da pa mora obratno
tudi ves narod ravno tako odločno nastopiti
za vsakega posameznika, ako se mu hoče
krivico storiti. Vedno se pravi, učimo se od
nasprotnikov! Tudi jaz to pravim, ali se učim
od njih zares! Le glejte, kako se dvigne
in zaropče ves tevtonski rod, če se kje ka-
kemu nacionalnemu kričaču stopi na kako
kurje oko! Le glejte, kako oholo in ponosno
vam stopa najzanimnejši nemščurček po va-
ših slovenskih tleh! Pa zakaj? Zato, ker Slo-
vencem manjka tega, kar ima Nemec preveč
— samozavesti namreč in narodnega ponosa.
Hlapci smo bili, hlapci ostanemo, če se v
tem oziru bistveno ne poboljšamo.

Hlapčevski, tlačanski duh, ki kakor
mora leži na našem narodu in zabranja vsak
napredek v narodnem oziru, pa ima deloma
svoj izvor tudi v gmojni odvisnosti od
nemškega soseda in domačih nemščurjev.
Zato je vsega odobravanja in podpore vredno
vsaktero zdravo gibanje, ki mu je namen
osvoboditev naroda iz klešč te gospodarske
odvisnosti; kajti le izobražen in hkrati gmo-
jni neodvisen človek more biti zanesljiv
narodnjak, ki v odločnem trenutku ne vpo-
gne svojega tilnika, temveč neomajno vstraja
pri tem, kar je za pravo spoznal. Kar se je
v zadnjih 15 letih v tem pogledu na Koro-
škem storilo, kaže prav veselo podobo. Raif-
eisenove posojilnice v obče dobro napredu-
jejo, istotako ostala gospodarska društva in
zadruga. Treba le izpopolnitve te lepe or-
ganizacije deloma [strokovne, deloma pa v
tem oziru, da se še tu ali tam, kakor se bo
za potrebno spoznalo, naša gospodarska sila
v obliki razmeram prikladnega združenja
organizira, vsa tako organizirana naša go-
spodarska moč pa sklopi in združi v neko

LISTEK.

Kdor zna.

Stara resnica je, ki se pobiti ne da, da
kdor zna, pa zna. In »Slovenski Nar.« zna.
On pozna »klerikalnega zmaja«, gledal ga
je iz oblička v oblička, on pozna velikanke
»klerikalne zaklade« in od njega tako ime-
novano »farsko bisago«, vse tajne sklepe, ki
so se storili, se delajo in se bodo storili,
vse pozna. Kakor tisti ilustrirani listi, ki
objavljajo najneverjetnejše podobe raznih
požarov, umorov, sodnih obravnav, bitk ali
vetaj, vse z bahatim pristavkom: »od na-
šega posebnega poročevalca in risarja«.

Kdo se bode pri takem položaju čudil,
da »Slov. Narod« prav natanko ve vse, kar
se je godilo v konklavu. Poslušal je kardi-
nale pri pogovorih, opazoval jih pri volitvi,
gledal jim v skledo pri jedi, jih spremljal
celo tja, kamor peš hodijo kralji in cesarji.
Naj se nam ne zameri, da tako pišemo. Pro-
simo le, da se blagovoljni čitatelj potru-
di ter prebere sledečo »Narodove« vest:

»Veseli dogodki iz kon-
klava. Novice, ki jih sedaj pripovedujejo
kardinali, ki so čakali na sv. Duha v celicah
pred volitvijo papeža, pričajo, da so se go-
spodje dobro zabavali. Največ nepriklj-
jim je delal jezik. Bodisi, da so nekateri kardi-
nali pozabili še tisto latinščino, ki so se je
naučili v šolah, bodisi, da za razna jedila
sploh ni latinskih izrazov. Tako si je neki
kardinal naročil čaja, a ko je napravil kre-
pak požirek, je spoznal, da je dobil vode za
umivanje zob. Najbolj ravnodušno je nasto-
pal ameriški kardinal Gibbons. Ta se je pri
kosilu glasno rotil, da ni čuda, ako se je
pri taki hrani pokojni papež skoraj popol-
noma posušil, tudi njemu bi se ne zgodilo
drugače. Neki pobožni sobrat je izvelkel iz
Gibbonsove prtljage Zolov roman, ki je na
indeksu, ter opozoril na to Gibbonsa. Ta pa
je neustrašeno odgovoril: »Zadnji čas je
prišlo toliko knjig na indeks, da si jih člo-
vek res ne more zapomniti.« Neki kardinal
je prišel v Rim v ženskem spremstvu. Se-
veda je morala to biti le skrbna njegova
sestra. Vsled spremembe zraka in menda
tudi slabe vode je dobil kardinal neko bo-
lezen, ki sicer ni nevarna, a v zaprti celici
vendar neprijetna. Svoji sestri je moral kar-
dinal obljubiti, da ji bo vsak dan sporočil o
svojem stanju. To pa ni lahko, ker se ne
sme iz konklava z nikomur govoriti niti

pisati. Zmenila sta se, da bo na gotovem oknu
obešana rudeča ruta pomenila »Vse pri sta-
rem«, bela pa »Obraba se na bolje«. Vati-
kanski nadzornik pa je našel neki dan raz-
ebešeno rudečo zastavo in ubogi kardinal
mu je moral vse obstatiti. Novoizvoljenemu
papežu so vse te dogodke pozneje povedali,
in ker sveti oče ljubi smeh, smejal se je od
srca, tlesknil z roko ob stegno ter zaklical:
»No, da se gospodje le niso preveč dolgo-
časili!«

Kajne, humorja polna vest. Citatelj notic
take baže se mora bati, da bode tudi on
takoj moral razbešiti rudečo ruto. Včasih
se torej s pridom dajo čitati take notice.

Indeks je sedaj v resni nevarnosti. »Sl.
Narod« se je začel norčevati iz njega. Ako
te šale ne umore indeksa, potem bode go-
tovo prestal vse druge nevarnosti.

In kako duhovito vdišnje »Sl. Narod«
kardinala Gibbonsa, ko mu podtakne tako
jubezen do Zole, da ga je vzel celo v kon-
klave sabo. Gibbons ne bode poslal »Slov.
Narodu« popravka v smislu § 19. tiskovnega
zakona. To je gotovo že zato, ker je ta
»nazadnjaški črnorizec« v kulturi toliko za-
ostal, da ne pozna kulturne luči naše dobe

»Sl. Naroda«. Ta list bode torej prav lahko
pozneje trdil, da so kardinali tako posvet-
nega mišljenja, da so celo v konklavu
brali Zolo, in se bode v dokaz temu skli-
ceval na svojo trditev o Gibbonsu in na to,
da kardinal ni poslal popravka.

Potem pa prastari dovtip o vodi za
umivanje zob! Kedar pride kak azijski
ekstotični potentat na obisk v Evropo, ta-
krat se brezdvomno tekom enega tedna
začne širiti vest, da je ali on, ali kak njegov
minister ali višji dvorjan izpil pri obedu
vodo za umivanje zob. Vsakdo, ki ljubi svoje
žive, se takrat izogiblje ljudem, o katerih
drugi, še bolj pa onim, kateri trdijo sami
o sebi, da so dovtipneži, sicer mu gotovo
eden izmed njih zavravno zasadi ta strašni
dovtip v hrbet. Kedar visoki in najvišji go-
spodje potujejo v provinciji in dajejo obede,
brž se začne širiti dovtip o vodi za zobe,
katero je izpil ta ali oni župan ali poslanec.
In tudi takrat se spusti vse v beg pred
dovtipneži. Poznali smo moža, kateri je v
svojem brezmejnem sovraštvu do človeškega
rodu take dovtype zbiral v poseben zapisnik
in od časa do časa spustil posamezne med

vzajemno celoto, ki bo potem ali sama zase, ali pa s pomočjo drugega nam pristopnega denarnega trga v stanu, vsem denarnim potrebam slovenskega Korotana zadostiti.

Vsporedno z družabno in gospodarsko organizacijo pa mora iti tudi politična naša organizacija. V tem pogledu se čuje v zadnjih časih mnogo pritožb, ki so v marsičem opravičene. Vsa sedanja politična organizacija obstoji v političnem društvu v Celovcu, ki je brezdvomno preustrojitve potrebno. Tu se bo moralo prav kmalu kaj ukreniti, — kaj, to vsaj bi po mojem mnenju določila vsa slovenska dežela po svojih zaupnikih. Kajti moje trdno prepričanje je, da bi organizacija, ki kakor svetopisemski duh nad vodami plava nad narodom in nima svojih korenin prav v ljudstvu samem, v naših razdrapanih razmerah ne mogla doseči trajnih uspehov. Vse, kar je v narodu še dobrega ostalo, bo treba vpreči v naš politični voz, če ne ga ne bomo premaknili naprej. Del bremena in odgovornosti treba zvaliti na narodne zastopnike tudi po deželi; z odgovornostjo, ki jim jo bo ves narod naložil kot častno breme, dobili bodo tudi veselje do dela in z delom prišli bodo vspehi, ki bodo gonilna sila nadaljnjemu vstrajnem delovanju!

Da se to dceže, bo morda treba za oddaljene kraje osnovati še kako politično društvo, na vsak način pa bo treba osnovati trdno zvezo zaupnikov po deželi, ki naj bo temelj vsi naši politični organizaciji. To bo sicer stalo mnogo dela in žrtve, toda z združenimi močmi upam, da se bo dalo izvršiti.

Povdarjal sem že, da je po mojem mnenju določitev strankine organizacije in sestava nadobnega načrta za nje izvršitev stvar celega po zaupnikih zastopanega naroda ter se iz taktičnih ozirov za danes vzdržujem vsake daljne besede v tem oziru. Nekaj besedi pa moram vendarle že danes izpregovoriti o naših političnih težnjah in zahtevah. Vsaka organizacija je le sredstvo v dosegu gotovih namenov; tudi s politično organizacijo hočemo nekaj doseči. Pa kaj?

Koroški Slovenci so se doslej mnogo premalo zanimali za javno življenje, zato so se tudi njih politične zahteve doslej skoraj izključno gibale samo v ozkih mejah jezikovnega boja. Razume se, da bomo ta boj še poosttrili in da od tega, kar se je v tem oziru že priborilo, niti za pičico ne odnehamo. Toda samoslovenski ali dvojezični napisi in zasilno slovensko uradovanje samo naroda še ne bo rešilo. Treba višjih ciljev, večjih zahtev! Z vsa odločnostjo moramo namreč zahtevati in skušati doseči, da bo tudi slovenski značaj dežele prišel do veljave v vseh zastopih dežele in vseh korporacijah, kojih delokrog zadeva tudi slovenski del dežele! V tem smislu zahtevamo, da se slovenski življenjski v deželi upošteva ob sestavi zlasti okrajnih cestnih odborov, okrajnih šolskih svetov in zlasti deželnega šolskega sveta. Sedaj imamo pravico za šole in učitelje plačevati, nimamo pa nobenega vpliva na šolo samo in še manj na nastavljanje učiteljev. Tu moramo zastaviti vse sile, da prevrnemo dosedanj, nas popolnoma prezirajoči sistem; v tej točki tudi odnehati ne smemo in naj nas stane, kar hoče. Dokler ne dobimo priložnosti v deželnem šolskem svetu samem povzdigniti svojega glasu radi krivic, ki jih na polju šolstva sedaj trpimo, toliko časa bodo vsi naši vspehi na tem polju ostali polovičarski.

sodobno človeštvo. Učinek je bil vedno grozen. Z mrljiči zaznamovan je bil pot takega dovtipa. Sedaj pa si je »Sl. Narod« pridobil nevenljivo zaslugo za častitljivi stari dovtip o vodi za umivanje zob, ker ga je spravil v zvezo s konklavom.

In pa to natančno opazovanje »gotovih oken« od strani »Slov. Naroda.« Kakor je videti, izbral si je »Sl. Narod« posel, ki za nos ni brez nevarnosti, namreč opazovanje »gotovih oken«. S tem je ostal zvest tradiciji liberalnih časnikov, saj je znano, da mora liberalni časnik vtakniti svoj nos v vsak dr—ug posel.

Posebno pereča je »Narodova« kritika latinščine v konklavu zbranih kardinalov. Kar nič je niso znali, tako trdi liberalno glasilo. Izvedeli smo, da so si kardinali zelo k srcu vzeli to »Narodovo« kritiko. Sklenili so, da se do dobrega hočejo priučiti latinščini. Samo vprašanje je bilo treba še rešiti, kam naj se grejo latinščine učit. In tu je nek pobožen sobrat izvelkel »Sl. Narod«, ga kazal kardinalom rekoč, da tak kritik sam mora izvrstno znati latinski, torej le kar v njegovo šolo. Kardinal Gibbons »pa je neustrašeno odgovoril: «Ali ne veste, da »Sl. Narod« vsled zveze z Nemci ne zna sedaj drugega jezika kot — kuheljač?»

Druga naša nujna zahteva je ta, da hočemo svojega zastopnika imeti tudi v deželnem odboru, ki gospodari tudi z našim denarjem in ima v tolikih, zlasti občinskih zadevah velikansko moč v rokah, ki jo brez naše kontrole uporablja, malokdaj za nas. Vemo, da se bodo tej naši zahtevi naši nasprotniki najbolj upirali; dobro vemo, da niti mrvice od svoje moči zlepa ne bodo odstopili, ker ne marajo, da bi kdo od blizu opazoval njihovo delovanje — toda to nas ne straši; kar je bilo na Stajerskem mogoče, ko Slovenci tudi v nobeni deželnozborni kuriji nimajo večine, to mora biti mogoče tudi pri nas; saj je razmerje prebivalstva isto — na Stajerskem in pri nas je ena tretjina prebivalstva v deželi slovenska. Stvar vlade bo pač, ako hoče imeti mir v deželi, da bo pritisnila na merodajne nemške kroge; saj napram vladi ta gospoda nima tako trdih tilnikov.

Poleg teh posebnih zahtev pa ne smemo opustiti boja zoper krivični sedanji volivni red za deželni zbor, ki je na nečuvstvo drzen način naše kompaktno slovensko ozemlje tako razkosal in posamezne kose nemškim volivnim okrajem priklonil, da nam je na mah izvil iz rok skoraj vso vso politično moč. V boju zoper ta volivni red bomo našli močnih zaveznikov v deželi, ki nas bodo podpirali tudi v boju za splošno volivno pravico, od katere vse zatirane stranke pričakujejo svojo rešitev — in tudi mi!

Končno še eno besedo glede naših odnošajev do takozvane nemške konservativne ali krščanske socialne stranke v deželi. Po mojem mnenju je naše razmerje do te stranke samo po sebi dano. Stranka se imenuje krščanska, krščanstvo je temelj njenega programa. Krščanstvo pa, resnično krščanstvo daje vsakemu, kar mu treba in kar mu gre, krščanstvo je po svojem bistvu pravično. Mi zahtevamo le pravičnost zase in hočemo biti pravični drugim — tedaj je jasno, da smo vsaki krščanski stranki že a priori prijazni, če je in dokler ostane res krščanska. To pa pokažejo še le dejanja in po dejanjih se bomo ravnali. O kaki politični zvezi pa kljub temu govora biti ne more; taka zveza bi nemški krščansko-socialni stranki nič ne koristila, nas pa bi brezdvomno ovirala v našem narodnem samostojnem razvoju. Pa je tudi treba ni take zveze, ker tudi brez nje lahko skupno nastopamo zoper skupnega nemško-socialnega nasprotnika, kadarkoli potreba nanesse, po starem geslu: »Getrennt marschieren, vereint schlagen!« (Živahno odobravanje.)

Obligatorična revizija zadrug in slovensko združništvo.

Dne 11. avgusta t. l. je stopil v veljavo revizijski zakon, ki pomeni za avstrijsko združništvo, torej tudi za slovensko, pričetek nove dobe.

Ta zakon daje našemu združništvu moralno podlago in mu prinaša precej sredstev za nadaljni razvoj.

Važna naloga naših združnih krogov bi sedaj bila, da trezno in resno premislijo, kako naj se pri nas ta sredstva najbolje izkoristijo.

V to svrhu smo napisali par stvarnih člankov, ki so v vseh pravih združnih krogih našli popolno priznanje; reagiral je na te članke »Slov. Narod« in se pridružil našim načrtom.

To dejstvo bi moralo veseliti vsakega pravega rodoljuba, posebno pa še one iz izvenkranjskih slovenskih pokrajin, ki za vsak neuspeh navajajo kot vzrok kranjsko neslogo. Pa ni bilo tako.

»Zveza slovenskih posojilnic« v Celju je postajala vsled tega dejstva nervozna in grozno se ji je mudilo, da v največji naglici brez ozira na potrebe in razmere slovenskega združništva pograbi določila revizijskega zakona za svojo malho.

A naglica ni dobra.

»Zveza slovenskih posojilnic« v Celju je hotela hoditi svoja posebna pota — in je pri tem tako zašla, da ne more priti več v poštev glede revizije.

Dne 1. avgusta je »Slovenska zadruga« na ves glas oznanjevala, da so gg. predsednik, podpredsednik in revizor celjske Zveze, prezirajoč vsako nevarnost, sestavili taka pravila, ki bi celjsko Zvezo predrugačila v zadrugo.

Dne 8. avgusta se je vršil občni zbor celjske Zveze, ki bi naj proslavil junaški čin ter odobril nova pravila.

O tem občnem zboru poročati celjska »Domovina« in pa »Slovenska zadruga«.

Ostalo je vse pri starem — o ni načrt ni prodrl. »Slovenska zadruga« namreč poroča, da je g. dr. Dečko, ki je z g. Vošnjakom vred zavrgel svoj prvotni predlog, izjavil, da ne gre iz društva delati zadrugo.

Posojilnicam, ki niso prej bile zadovoljne z razmerami pri celjski Zvezi, se je zadrževalo in obljubljalo, da se premeni Zveza v zadrugo, da se primerno reorganizuje.

Ta obljuba se ni spopolnila.

Sicer pa se nam dozdeva, da je prejela celjska Zveza neki poseben revizijski zakon, ker v poročilu »Domovine« se naštevajo določila, ki jih v revizijskem zakonu z dne 10. junija 1903, št. 133 d. zak., zamenjamo: zakon, ki so ga v Celje dobili, pozna tudi zadruga ter društva, osnovana na podlagi zakona z dne 26. novembra 1852 ter 1. junija 1889 in 11. junija 1894, dočim zakon, ki smo ga mi našli v državnem zakoniku, o dveh zadnjih zakonih podolnoma molči. Nadalje čitamo, da revizorja nastavi sodišče za zadrugo, za društva pa namestništvo, a zakon, ki ga mi poznamo, pravi v § 2. al. 2, da samo za one zadruge in društva, ki niso v nobeni avtorizovani zvezi, nastavi revizorja sodišče, oziroma namestništvo. Vrhu tega še čitamo v »Domovini« določilo, da revizorja, kojega nastavi zveza, potrdi vlada — a v nam znanem zakonu tega — reklamnega — določila ni. Pa tudi več drugih čudnih trditvev najdemo v poročilu »Domovine«.

Slovenskim posojilnicam je baje do zdaj manjkala denarna centrala, tako da so bile lahko večkrat v velikih zadregah. Ta trditev je ali zmota ali zlobnost, ki jo postavlja v pravo luč »Slovenska zadruga«, ki v poročilu o istem občnem zboru navaja 4 reči, štiri centralne blagajne. Nalašč pa zamolči, da se more govoriti prav za prav samo le o centralni blagajni »Gospodarske zveze«, ki edina kot taka vspešno posluje.

A zdaj bo imela tudi celjska zveza svojo denarno centralo, ki bo torej peta in se najbrž raditega jako razločuje od vseh drugih, tudi neslovenskih denarnih central. Ta peta denarna centrala bo celjska posojilnica, ki bo s posredovanjem »Zveze slovenskih posojilnic v Celju« dovoljevala kredit.

A to ni nikaka prememba, ki se je tako zatrdno obljubljala; vse je ostalo pristarem, celjska zveza je ostala celjski posojilnici. Kakor prej niza doščala celjska zveza zahtevam združništva, tako tudi v bodoče ne bode.

Celjska zveza pa tudi ne zadošča zakonitim zahtevam. Revizijski zakon do pičice določa posle zveze. Celjska zveza ima, kakor poroča »Slovenska zadruga«, koncesijo za tiskarno, namerava tiskarno tudi kupiti in zida svoj dom — in to so sami taki posli, ki se ne zlagajo z določilom zakona.

Ne more se ji torej podeliti že zdaj dovoljenje za revizijo; morala se bo še preustrojiti in pri tem prilagoditi zahtevam in razmeram združništva na slovenskem Stajerskem.

Pa še drug preklasičen dokaz imamo, da celjska zveza ne zadošča.

Dobro znani slovenski posojilničar g. Lapajne, ki je do zdaj šel s celjsko zvezo skozi drn in strn — in se, poznajoč zahteve slovenskega združništva, trdil, odkar celjska zveza obstoji, da se ta celjska zveza preosnuje v pravo združno zvezo, — je uvidel, da je ves trud zaman. Zato pa sklepa svoje poročilo o občnem zboru celjske zveze z značilnimi besedami: »Roka roko umiva«.

Vzel je od nie slovo in storil sklep, da prelevi svojo »Centralno posojilnico« v popolno zvezo.

Ker ima »Centralna blagajna« baje okoli 50 članic — in je med temi gotovo nad polovico takih, ki so tudi v celjski zvezi, si gospod Lapajne najbrž zanaša, da bodo tiste njegove članice izstopile iz celjske zveze.

Če se pri tem računu gospod Lapajne ni jako globoko vrezal? Seveda, on ima svoje posebne nazore, ki so ga napeljali na čudno misel, da mora imeti svojo zvezo.

Sicer pa s tem nočemo reči, da ni strokovnjak na posojilniškem polju. O tem smo prepričani, a najbolj menda gospod Lapajne sam, ker je, kakor sam poroča o občnem zboru celjske zveze, — utemeljeval svoj predlog, da se preosnuje celjska zveza v zadrugo, med drugim s sledečim izrekom: »Ker sem priporočal to jaz slavni zvezi že pred 10 in več leti večkrat«. Da pa bi bila »Centralna blagajna« popolna zveza, to je menda novost v našem slovenskem združništvu in dokaz, da znamo Slovenci celo pri resnem gospodarskem delu biti dovtipni...

Ker je lahko mogoče, da bi se v prehodni dobi vsled revizijskega zakona v našem združništvu pojavljali kakšni pomiselki ali dvomi glede revizije, — priporočamo, da se slovenske zadruge obračajo v vseh takih slučajih na »Gospodarsko zvezo« v Ljubljani, ki je danes najpopolnejša in bo gotovo rada odgovarjala na različna vprašanja.

Nadejamo se pa, da se naše združne razmere kmalu uredi. Najboljša podlaga do-

bri ureditvi pa bo že nasvetovana anketa, h kateri naj povabi »Gospodarska zveza« vse slovenske zadrugne kroge in seveda tudi g. Lapajneto.

Ogrska kriza.

Cesar biva zopet v Pešti, da napravi red. A razmere so tako zamotane, stranke tako slepe, da kriza tudi še bodoči teden ne bode končana.

Mogoče je le to, da vladar poveri vlado min. predsedniku, ki pač nekoliko ustreže madjarskim šovinistom, toda krize končno ne reši. Niti grof Khuen ne ve, kaj misli vladar ukreniti. Doslej javno mnenje po večini še vedno soglaša s tem, da bi mogel bivši ministrski predsednik dr. Wekerle še naprej pomiriti opozicijo, ako bi grof Apponyi prevzel notranje ministerstvo, Lukacs finance, Daranyi poljedelstvo in Kolosvary deželno brambo. Wekerle bi moral poiskati le še primernega pravosodnega in naučnega ministra, sam pa prevzeti trgovino. Vprašanje je le, ali opozicija opusti obstrukcijo. To pa je ravno ona tečka, o kateri se suče vsa kriza. To je pač že danes gotovo, da sedaj noben ogrski državnik popolnoma ne reši državne krize, ker kamen je sprožen in le izvanredna sredstva morejo preprečiti večjo katastrofo.

»Berliner Tagblatt« priobčuje pogovor svojega poročevalca z nekim članom ogrske liberalne stranke. Ta mož trdi, da je bil cesar že zadnjič pripravljen dati Madjarom nekaj koncesij in sicer glede narodne vzgoje častnikov in da se pokličejo madjarski častniki, ki služijo v Avstriji, nazaj na Ogrsko. Tekom svojega bivanja je cesar pristal še na nekatere druge koncesije in je baje naklonjen mnenju, naj bi novi kabinet sestavila Wekerle in Apponyi. Koliko je na tem poročilu berlinskega lista resnice, se bo v kratkem pokazalo.

Kako Madjari mislijo.

Dopisnik ruskega lista je govoril z ogrskim magnatom poslancem grofom Evg. Zichy-jem. Grof je dejal: »Nikdar ni imela Ogrska tako viharnih časov, ko sedaj! Za Ogrsko se sedaj gre; ali je, ali pa ni. Doslej je bila neodvisnost krone sv. Štefana pripoznana le na papirju in s — koliko nevoljo! V resnici smo še dandanes pod absolutno vlado Avstrije (!). Skoraj neverjetno je, da se mora narod, ki je močan in nedeljiv, upogniti pod jarem nekoliko manjše (!) države. Mi nimamo ne zastave, ne armade, ne narodne himne. Dvor pride, če more, da dva ali tri dni prebiva v peštanem gradu. Naši vojaki se morajo pokoravati nemški komandi, kakor da bi slavni jezik A r a n y - j e v, V ö r ö s m a r t y je v in P ö t t y - j e v bil še vedno lokalni idiom. Ne morem Vam povedati, kaj bi se zgodilo, ko bi z razpustom parlamenta ogrsko ljudstvo pripravili do skrajnosti«. — Tako govore madjarski plemenitniki! To je znamenje, da je madjarsko javno življenje popolnoma proti Avstriji.

Nov načrt.

V vladnih krogih so skovali zopet nov načrt, kako bi ogrska obstrukcija trajala še do konca l. 1903. Na vsak način hočejo vojaški krogi ohraniti vojaško silo na dosednji višini, zato nameravajo v gorenjem slučaju vojake tretjega vojaškega letnika, katere itak pridržijo tri mesece, takoj po dovršeni službi poklicati na vojaške vaje. V vojaških krogih pravijo, da v zakonu ni natančno določena nobena doba za sklicanje vojaških vaj.

Ornagora osramotila Avstrijo.

Mala Črnagora je dobila nekako splošno volivno pravico za — občine. Knez Nikola je izdal zakon, ki reorganizuje mestne občine. Knez je v zakonu ustanovil in določil delokrog za občinska sodišča in je dal vsakemu polnoletnemu občanarju pravico glasovati pri občinskih volitvah. Ako bomo pričakovali, da bo »napredni« ljubljanski občinski svet za kaj takega peticijski na našo vlado in naš parlament, tedaj bi se kruto motili. Naši liberalci ne poznajo duha naše dobe!

Tretji katoliški shod v Brnu.

Devet let je preteklo od zadnjega shoda, ki se je vršil v glavnem mestu Morave, in sedaj prve dni septembra so se zopet zbrali moravski katoliki na III. shodu. Prišli so tudi češki delegatje s Spodnje-Avstrijskega in celo iz severo-amerikanskih držav. Poleg brnškega škofa Bauer-ja je prihitel na shod kraljevaški škof dr. Dobrava; praškega kardinala je zastopal prelat dr. Sedlak, olomuškega nadškofa prelat vitez Mayer in budjeviškega pa dr. Jirok inf. prošt v Jindrihu. Groden. Zelo številni so bili brzojavni pozdravi, ki so jih med drugimi poslali: biskup Strossmayer, oba nadškofa iz Lvova, knezoškofa dr. Jeglič in dr. Napotnik, škofa Schöbl in Kalons. Tudi naša katoliška družba niso zaostala. Brzojavno so shod po-

zdravile: Danica, Zarja, Kršč. soc. zveza in druga društva. Shodu je predsedoval grof Šerenji. Vse navzoče je očaral dovršeni nagovor škofa dr. Bauerja, ki se je s hvaležnostjo spominjal Leona XIII., prijatelja Slovanov, in ki je razlagal njegove krasne okrožnice. Imed slovenskih poslancev je obiskal shod dr. Žitnik, ki je shod pozdravil slovensko in deloma češko. Rekel je med drugim: Prišel sem k Vam z daljnega juga, sin Slovenije, k moravskim Slovencem, katerim je božja previdnost poslala sv. Cirila in Metoda, ki sta tudi nam Slovincem prinesla najdragocenejši zaklad sv. vere. Dvojna vez nas veže. Bratje smo si po krvi, bratje v Kristusu. Udeležil sem se shoda kot katolik, prišel sem k Vam kot Slovan. Prinesel sem Vam pozdrave od bistre Save, dereče Drave, od Soče, urne hčerke planin, od zelene Krke, od temne Kolpe in od modre Adrije. Prinašam Vam še več pozdravov, da, prinašam Vam srca vseh katoliških Slovincov iz zelene Stajerske, tužne Koruške, solčne Gorice in krašne Istrije. Prišel sem, da občudujem Vaše navdušenje za Boga, domovino in narod, da se poživim ob Vaši ljubezni do svojega naroda. Zbrali ste se tukaj, da se pogovorite in posvetujete o željah svojega naroda. A brez uspešno bi bilo Vaše delo brez Boga! Socialne reforme morajo in morejo biti izvršene le v duhu krščanskem, po naukih našega Gospoda. Če chrismo delavske stanove s krščansko-socialnimi reformami, bodo tudi višji stanovi naroda srečni. Torej na delo! Bodimo složni! Če bode križ naše geslo, in če se bomo ljubili med seboj, potem smo nepremagljivi sinovi Slave. Marija, naša mati, ne zapusti nas in ne dovoli v naš pogin. Nadaljuje češki: Častita družba! Resnica je, da Slovan povsod svoje brate ima. V dokaz nam služi Vi pa Vaši poslanci. Hvala Vam za ljubezen do našega naroda. Ne zgubljam o srčnosti, čes spreminja vsel. Lečeni smo sicer od Vas tujimi deželami, združeni pa z Vami v mislih in v željah! Prosimo sveta apstola Cirila in Metoda, da obvarujeta naše slovenske narode. — V slavnostnih sejah obravnavale so se sledeča vprašanja: O vzgoji mladine na srednjih šolah, o krščanskem življenju v naših družinah, o modernem razvoju katolicizma, o prašnju, ali res pešajo krščanski narodi, cerkev itd.? Pripomniti treba, da se je vršilo tudi posvetovanje žrškega cdeeka, na katerem se je razpravljalo prašenje o krščanskem delovanju kršč. žena in deklet.

Delavci v boju za redovnike.

V včerajšnji ministerski seji v Parizu bi moral Combes poročati o svojih umnih načrtih proti kongregacijam, namesto tega je pa moral dva eskadrona poslati v Belfort, ker se je tovarnar Vinillard uprl zatvoritvi svoje šole, katero vodijo Marijanisti. Vinillard pravi, da ima v svoji šoli pravico pustiti poučevati vsakomur, kemur on pusti. 4000 njegovih delavcev zavzema isto stališče in grozi, da se sprime z vojniki, ako bodo nasilni. Vlada je dovolila šolskim bratom za bivanje v Belfortu še celih 14 dni.

Dekadenca v francoski armadi.

Kaj mnogo govora je zdaj v francoski armadi, kakor tudi nevolje. Vojni minister André je namreč odredil vsled varčnosti, da vsak polk prihrani 60.000 fr. plačila, ako se dá v kolikor mogoče veliko vojakom dopust. Zaradi tega dobi jako mnogo vojakov dopust, da polki prekoračijo celo mejo in prihranilo se je pri tem nad 80.000. Vojski pa se klajajo po delu brez vsakega dela. Vsled malo vojakov dobi tudi dokaj častnikov dopust. Andre je odredil, naj se dá vsako leto 200 častnikom dopust s karentno vsake plače v teh letih. Častniki se tedaj posvetijo v teh treh letih neki civilni službi, ker ne odgovarja posebno veselju v francoskem častniškem koru. André vé a temi pripomočki povečati francoski vojaški budget in s tem si le zagotoviti svoje mesto pri republikanskih vladi. V vojaštvu pa mrmrajo glasneje in glasneje proti ministru, ker — kakor pišejo latini — uničuje s tem le vojaštvo.

Trentin Italiji?

V francoskem „Figaro“ prinaša bivši diplomat članek, v katerem pravi, da dela laška diplomacija na to, da bi preprečila avstro-ruski nastop na Balkanu. Mesto samih teh dveh držav naj bi nastopile vse države, da bi ne prišlo zopet do kake berlinske pogodbe, iz katere je izšla Italija s praznimi rokami. Italijanska diplomacija dela na to, da bi preprečila zasedanje Albanije od strani Avstrije. V Rimu je znano, da bi tako zasedanje Albanije po Avstriji prineslo Italiji dobiček na drugi strani, in ko pride ta trenotek, obrne Italija oči proti Tirolski, kjer govori Dantejev jezik, in to bi ne zahtevalo od Italije ne denarnih in tudi ne vojaških žrtev, a znano je tudi, da Avstrija odstopa svoje dežele drugim le ob kakem preobratu.

Novo cesarstvo v Evropi.

Dolgo časa so ugibali politiki, kaj pomeni angleško-portugalska zveza. Zares, sumljivo je bilo, kako so ti dve državi ljubimkovi med seboj.

In sedaj pa je udarila med svet vest o iberijskem cesarstvu. Portugalsko časopisje posebno živo obravnava to stvar. »Liberal« pravi: »Kralj Karlos želi postati cesar nad združenim Špansko in Portugalsko pod varstvom in pomočjo Angleške.«

Da bi se dosegel ta cilj, ste na razpolago dve poti, pot esvoja in diplomatska pot, delovanje po načrtu. Seveda pride v poštev le druga, ker bi se prva v kljub angleški pomoči končala s faskom in se ne more izpeljati.

Računajo pa pri tem v prvi vrsti na slabo konstitucijo mladega španskega kralja Alfonza XIII., o katerem se trdi, da bo umrl brez potomcev.

Prestolonaslednica princezinja asturska je poročena s princem Don Karlom Caserta iz stranske vrste Burbonov, ki so pa v Španiji malo priljubljeni. Ni verjetno, da bi španski narod oklical za kralja Karla Caserta, kaj še lenjegovega mladoletnega sina infanta Alfonza. Tedaj bi pa bila Španiji dana alternativa: ali republika, ali pa zopetna volitev kralja, kakor se je to zgodilo pred francosko-nemško vojno. Tedaj je prišel na prestol s pomočjo generala Prima prino Amadeus iz rodbine savojske.

Pri vsem sedanjem republikanskem gibanju v Španiji, pa bo težko prišlo do republike, in če bi prišlo, bi ne obstajala dolgo in bi razpadla. Pod angleškim pokroviteljstvom se pripravlja portugalski kralj Karlos, da zasede, morda že v doglednem času izpraznjeni, španski prestol in ustanovi cesarstvo.

Portugalska bi prinesla Španiji kot poročno darilo lepe kolonije in morda bi se oba naroda skupno zopet pospela do one slave, v kateri sta včasih vladala svetovno morje. Pri tej priliki je treba pripomniti, da so prej, ko Amadeju, ponudili špansko krono portugalskem kralju Luiz u. To je prišlo za Portugalsko prenehanoma: ne kralj, ne evropska politika ni bila pripravljena na to in kralj je na nasvet svojega državnega ministra odpovedal Špancem, da je kot Portugalac rojen in da bi kot Portugalac rad umrl in da se torej ne more dati v Madridu kronati.

Danes je pa to drugače. Portugalska ima v Angleški krepko zaslombo in javno mnenje je po česopisih navidez pripravljeno v čeb deželah na veliki degodek.

Ali se bo to izvršilo? Hitro ne! To lahko že takoj odgovorimo. In sicer mora najprvo priti le do personalne unije; to vez naj bi potem modri državniki utrjevali. Kar čez noč se pa to ne bo dalo narediti, ker Portugalska bo hotela ohraniti svojo individualnost, Španija svojo. Splah pa Španec ni tako ponižen, ko Portugalec in ne bo pustil, da bi se iz kabinetnih pisarn tujih držav odločevala njegova usoda.

Angleži in Portugalci pa sedaj slave svojo zvezo v Lizabonu. Ni kmalu med dvema prijateljškima državama tolike prijaznosti, ko med tema dvema. Portugalci so ponosni na svoje vazalstvo. Le škoda, da prevelika vročina — 43° v senci — moti veliko slavlje. Da bi le ne bilo to slabo znamenje za alianco.

Katoliške župne občine.

Dunajska lista »Vaterland« in »Reichspost« sta koncem avgusta objavila načrt dež. zakona za Nižje Avstrijsko glede katoliških župnih občin. Po tem načrtu naj bi se za večja niže-avstrijska mesta ter trge in kmetijske občine ustanovili v smislu drž. zakona z dne 7. maja 1874 posebni zastopi župnij, ki naj bi skrbeli za pokritje troškov katoliškega bogocastja, in sicer za cerkve, župnišča, pokopališča itd. Takoj pa so se oglašili razni antisemitski listi, ki imajo zveze z niže avstrijskim dež. odborom, ter zatrjevali, da je ta načrt zakona le zasebno delo dež. poslanca dr. Baechle-a in da dež. odbor ne vé ničesa o tem načrtu. Istina pa je, da je bil ta načrt predložen v presojo dunajskemu magistratu, ces. namestništvu in ministerstvu. Naravno, da ta načrt ni še zakon in da bode preživel še mnogo prememb, preden postane zakon. Ravno tako pa je tudi resnica, da je osobito za Dunaj potreben tak zakon. Kedar se namreč gradé ali popravljajo stare župne cerkve, navadno nihče noče plačati, ker so določne določbe ali nejasne ali pomanjkljive. Mi bi se tem povodom ne bavili s tem vprašanjem, a »Slov. Narod«, ki večkrat prekaša celó »Neue Fr. Presse« v zavijanjih in sumničenjih, je temu vprašanju posvetil celó dolg uvodnik, v katerem trdi med drugim: »Klerikalci nameravajo v prvi vrsti zagotoviti si one gmotne koristi, katere danes uživa katol. cerkev v Avstriji, katol. župnijam naj se preskrbe novi viri bogatih dchodkov, klerikalci nameravajo nove atentate na žepo pobožnega ljudstva itd.«

Članek »Narodov«, ki gotovo tiho prizna, da je treba primerno uravnati in rešiti to vprašanje, se zaganja v ta načrt, kakor puhan v rudečo cunj, akoravno merodajni krogi še le obravnavajo o tem vprašanju. Toda »Narodov« članek naj je prepričan, da se dotični krogi zmenijo za njegove »podkovane kvedre« toliko, kakor za lanski sneg.

Perziški šah in veliki vezir v prepiru.

Perziški šah in veliki vezir emir es-Sakenah sta v precej ostrem prepiru. In to vsled tega: Emir je vladar prav po svoji volji, ne vprašuje prav nič svojega vladarja. Posrečilo se mu je, pregnati z dvora šahovega ljubljence Hekkim el Mulk. Ta je pa kralju zelo ljub, ker se je svoje dni, ko je bil šah napaden v Parizu, vrgel na napadalec. Hekkim je bil torej prestavljen kot guverner v Rešt blizu Kaspiškega morja. Pa prišla je novica: Hekkim el Mulk je umrl vsled mrtvuda. A to ni res, marveč je bil zastrupljen. Vsled tega sta se hudo sporekla šah in veliki vezir. Če bo veliki vezir odpuščen ali ne — kar se sodi, so seboj še, ker je vezir podpiral načrte Rusije — se še ne vé; ruski vpliv je od dne do dne večji v Perziji.

Iz brzojavk.

Budimpešta. Skoro vsi madjarski listi napadajo avstrijskega min. predsednika ter mu očitajo, da je s konferenco načelnikov nemških strank napravil nekako zaroto proti Ogrski.

Rim. »Mattino«, glasilo ministra Zardellija, javlja, da pride načrt o ločitvi zakona v razpravo še-le meseca januarja. Vladi dela mnogo preglastic odpor občinstva proti tej predlogi, zato zadevo zavlačuje.

Lvov. Cesar pride 13. t. m. sem. Dunaj. Ustanovno zborovanje »Evangelistične zveze« bo 20. t. m. na Dunaju. Sklicatelj je dr. Barenther.

Pariz. Iz Maroka se poroča, da je bil poveljnik sultanovih čet Omer el Jussi od pretendentu Bu Hamara premagan. V boju je padlo 6 guvernerjev in 1000 mož. Omar je ranjen. Sultan beži v Fes.

Praga. »Narodni Listy« prav odločno odklanjajo češko-nemške konference in pravijo, da nimajo Čehi z Nemci prav nič govoriti. Čehi imajo samo opraviti z vlado kot zastopnico dinastije, Bärnreither, Derschatta, dr. Gross in dr. Lueger zanje ne pomenijo več kot navaden prašek.

Praga. Izvrševalni odbor mladočeskih državnih in deželnih poslancev je imel sejo, v kateri se je bavil z zadevo vojakov tretjeletnikov.

Budimpešta. Moštvu vseh tukajšnjih polkov je bila prebrana odredba, da smejo vojski tretjega letnika, ki morajo do konca decembra služiti, prositi dopust, ki jim bo takoj dovoljen, ako obljubijo, da pridejo takoj nazaj, to tudi potem, kadar se jih pokliče.

Dunaj. Nad 1000 madjarskih častnikov je prošlo za avstrijsko državlanstvo, ker hočejo še dalje služiti v Avstriji, ako se tudi ogrski opoziciji ugoti, da bodo častniki, ki so madjarski državljani, premeščeni od avstrijskih polkov na Ogrsko.

Belgrad. Meseca oktobra bodo poklicani pod orožje rezervisti vseh srbskih divizij. Vojni krogi pravijo, da se to zgodi le radi vojaških vaj.

Pariz. »Lanterne« poroča, da sta dva častnika garnizije Clermont Ferrand odstavljena, in sicer predsednik in podpredsednik knjižnice vojaške kazine valed njunega »klerikalnega« mišljenja.

London. V Pekingu se je sprlo 15 francoskih vojakov s 4 ameriškimi. Francozi so rabili orožje in 2 Amerikanca težko ranili.

Dunaj. Goluchowski gre danes v Budimpešto, kjer ostane do ponedeljka na cesarskem dvoru. Razpravljala se bodo vprašanja zunanje politike.

Pariz. Combes se vdeleži 13. t. mes. odkritja Renanovega spomenika v Treynieru. Spomenik bo stal pred katedralo, kljub protestom škofa in prebivalstva, ki je po celi Bretanji radi tega silno razburjeno.

Budimpešta. Nek častnik je v za deva madjarskega armadnega jezika sestavil tabelo ogrskih polkov, iz česar sledi, da so čisto madjarski samo štirje polki, 12 ogrskih polkov pa je, v katerih ni nobenega Madjara, v ostalih je nad polovico ali še več Nemčarov. In za te polke naj se uvede madjarsčina?

London. »Tempe« priobčuje članek, v katerem opozarja vlado na rastoče izseljevanje Italijanov v Tunis.

Rim. Prostožidari agitirajo, da bi posebno na letošnji dan 20. septembra bile v Rimu velike protikatoliške demonstracije.

Otvoritev »Društven. Doma« pri D. M. v Polju.

Znamenit in pomenljiv je bil dan 30. avgusta za lepo Polje. Blagoslovili smo in

namenu izročili ognjišče verske, narodne in socialne izobrazbe, sicer priprost, a za naše razmere zadoščujoč »Društveni Dom.« Evo nekoliko črtic o njegovi zgodovini in otvoritvi!

Kršč. organizacija pri nas je primeroma precej stara. Leta 1891. se je ustanovilo »Bralno društvo«, l. 1896. »Kat. slov. delav. podporno društvo«, isto leto tudi »konsumno društvo«. Narasla je organizacija s ustanovitvijo »Kršč. soc. strokovnega društva papirnih delavcev v Vevdah« ter mladeniške in dekleške Marijine družbe. V zadnjih letih se je poživilo »Bralno društvo« s ustanovitvijo moškega in mešanega pevskega zbora in prireditvijo predavanj in gledaliških predstav, in letos se je preosnovalo v »Katoliško slov. izobraž. društvo«, kjer so združena vsa naša društva. Tudi podporno in strokovno društvo sta se spojili. Društveno življenje se je razvijalo — a bristo smo pogrešali zadostnih prostorov za shode in predavanja in razvedrila. In ta potreba je rodila misel »Društven. Doma«. Meseca novembra l. 1902 je predaval g. L. Smolnikar v prostorih konsumnega društva in omenil potrebo lastnega doma; in navdušenje je zrastle; meseca decembra je pripravljajni odbor sklenil zidanje. Prej kot smo mislili, se je začela ta misel uresničevati in takoj letos po velikonoči se je položil temeljni kamen. V petih mesecih je bilo poslopje dovršeno. Navdušenje je tedaj vakipelo; naši ljudje, v prvi vrsti vrli tovarniški delavci in delavke, ki so ves čas zidanja pomagali, so ob završitvi pokazali požrtvovalnost, kakoršno more roditi le plemenito, navdušeno, krščansko prepričanje! Po 50 in več ljudij se je gibalo zlasti zadnje večere pri delu — snazenju, barvanju, pletenju vencev. In 29. avg. po dovršenem delu so se okrog polnoči delavci veselo razšli, radostno zreč na sad svojega truda. Pač so zlobne roke htele uničiti vse okrasje — nasprotniki so namreč potrgali okrog 2 ure po polnoči več vencev in sneli ter razrezali veliko trobojnico. Toda v nedeljo ob 10. uri je bilo vse še lepše ozaljšano in nova zastava je plapolala visoko na drogu.

Ob 3. uri pop. v nedeljo 30. avg. je pred. g. župnik Kolar ob asistenci blagoslovil kip presv. Srca Jezusovega za »Društveni Dom«; nato se je razvil krasen spreved iz cerkve proti »Domu«. Bil je res veličasten pogled, ko je gotovo nad 2000 ljudi broječa množica korakala za zastavo Marijine družbe in zastavo kršč. soc. zveze iz Ljubljane, in ko se je ta veličanska množica razprostrla pred »Društven. Domom«, ki se je nato blagoslovil. Z navdušenimi klici so navzoči odgovarjali na pozdrave, katere so govorili: predsednik izobr. dr., predsednik strok. dr. in zastopnika obeh Marijinih družb. Častno se je izvršila veselica v društveni dvorani; ugajal je pred vsem izvrstno izvežbani tamburaški zbor iz Mekinj; pri Kamniku pod spretnim vodstvom ondotnega g. organista. Tudi pevci so v lepih moških in mešanih zborih pokazali, koliko se doseže z vestrajnostjo. Ugajala je tudi igra »sv. Roza Limanske«; izvršile so igralko dobro svoje vloge, pred vsem mala Beatrica — Ana Mandelj. Po končanem vspredu se je sešla ogromna množica na vrtu pri gostilni g. Rozmana; vse je bilo zasedeno, mnogi so morali stati. In razvila se je neprilijena zabava mej tamburanjem, petjem, šaljivo loterijo in govori. Pomenljiva je bila napitnica tov. Moškeca, katero je govoril v imenu »Kršč. soc. zveze«, ker je lepo povdarjal potrebo stanovske organizacije.

Tako se je torej častno za Polje, častno za kršč. soc. stranko izvršil ta v zgodovini Polja pomenljivi praznik. Kar je dalo slavnosti poseben pomen, je to, da se je tudi občinski zastop vdeležil, in da je g. župan Jak. Dimnik vstrajal od začetka pa do konca v naši sredi; pozdravljaj je g. župan navzoča društva ter med glasnim odobravanjem obsodil pobalsko dejanje gotovih ljudi, ki so oskrunili trobojnico in potrgali vence. Slavnost je bila tem lepša, ker so se vdeležili tudi društva: Kršč. socialna zveza v velikem številu; Bralno društvo v Vodmatu; Delavsko društvo v Medvodah; del. konsumno društvo v Ljubljani; stavbinsko društvo; izobraževalno dr.; Marijini družbi iz Mekinj, itd. In kar je najpomembnejše — obiskal nas je in dolgo pri nas vstrajal rektor iz Hamburga g. Köster. Trd Nemec — in vendar je v dvakratnem dolgem nagovoru v lepi slovenščini slikal razmere v Hamburgu. Povedal je, da je ondi poleg drugih Slovanov do 700 Slovincov, ki so ustanovili društvo sv. Barbare, kateremu je on predsednik.

Res, navdušenje se nas je polastilo, ko je tako lepo in pravilno govoril, našteval narodne pesmi in igre, katere pojo in predstavljajo njegovi Slovinci. Da reči moramo: g. Köster je počrtvovalen, kakor more biti le katoliški duhovnik — on rešuje Slovence, da se ne pogreznejo v nemško morje; ali res duhovniki ljudstvo poneumljajo? Na-

vdušeni živijo-klici in glasno odobravanje je sledilo njegovim besedam.

Slavnost 30. avgusta je pokazala, kako pretežna večina našega ljudstva je pod kršč. soc. zastavo.

Prav nič ni vzela sijaja naši slavnosti medla veselica liberalne »Sloge« na vrtu S. Kuharja v Vevčah, vprizorjene nalašč nam v nasprotovanje ob ravnoistem času. Veliki rudeči plakati in tudi godba ni vlekla, da bi se napolnili prostori. In to je čisto prav; držimo se gesla: Svoji k svoji! — Pobalinsko poškodovanje zastave in vencev pa je doseglo ravno nasprotno, kot se je želelo: Navdušenje je bilo tem večje, ogorčenje in jeza splošna — in ta čin sramote bi utegnil škodovati stranki, odkoder je prišel, in posameznikom. Boljše nasprotniki niso mogli za nas agitovati kot s to nesramnostjo!

Sedaj pa, ko imamo »Dom«, ni prišel čas počitka, ampak ravno sedaj naj velja geslo: Naprej! Nasprotniki naj trgajo zastave in vence — to je pač lahko delo in zraven naj še malo poplešejo, — mi pa pojdemo na težavnejše, a tudi častnejše delo: za vero, izobrazbo in gmotno korist ljudstva! Skupaj vsi dobromisleči v naša društva v našem »Društvenem Domu«

Jeseniške novice.

**** Huda vročina** je pritislila te dni tudi v Gorenjsko dolino. Dan na dan jasno, suho vreme. Vsi že živo potrebujemo dežja, kmetje, da nam prospeva ajda in repa, delavci pa, da nam zopet ne usahne voda na turbinah.

**** Kaj bo!** Dragina pri nas je vedno večja. Stevilo delavcev narašča, množina domačih pridelkov pa se vedno bolj manjša, ker se zemlja prodaja za stavbišča in železnico.

**** Obdavičili** so pse, ki so dosedaj imeli »freipase«. Vsak pes, ki ni priklenjen, mora nositi torbo in znamko, ki se dobi pri županu za 20 vinarjev. Davek se plačuje tudi pri županstvu in znaša 3 krone.

**** Nagla smrt.** V torek zjutraj je na Savi naglo umrl tesar Janez Mencinger iz Bohinja. Zjutraj zgodaj se je še napravljal, da gre v Ljubljano v bolnišnico, ob 8 uri pa je bil mrtev. Sodna komisija, katere birokratična pot ima, kakor znano, precej dolge ovinke, je prišla v četrtek popoldne in vsled zdravniške obdukcije dognala, da je neposredni vzrok smrti poškodba vsled padca skozi okno, posredni pa preobilno zavžiti — alkohol.

**** Na Hrušici** je vedno živahneje in zanimivejše, ali domači se prav nič ne veselijo te živahnosti in zanimivosti. »Kako smo prej živeli lepo in mirno, a sedaj eno noč ne moremo zaspati brez skrbi,« tako vzdihujejo Hruščani. Štrajk je ponehal na vsej črti. Dosegli niso nič, začeli so zopet delati, ker jim je zmanjkalo denarja za živež. Nad 1700 metrov globoko so prodrli v tunel. Nasip gramoza, ki ga vozijo iz tunela, je vedno večji. Zanimivo je gledati, kako se vrsti voz za vozom iz tunela z vsi hitrostjo, da pride pod velik granik, ki stoji ob robu nasipa. Komaj se voz ustavi, že ga zgrabi parni granik z močnimi verigami, vzdigne visoko od tal, zavrti v polukrogu na rob nasipa, v istem hipu se stranske zatvornice odmaknejo in gramozi se vsuje iz voza. Vrši se podobno, kakor na velikih ladijah, ko nakladajo blago. Dva mala viadukta, eden čez glavno cesto, ki pelje skozi Hrušico na Dovje, drugi nad cesto, ki pelje na postajališče, bosta kmalu dovršena. Za vzdigovanje, nakladanje in prevažanje neizmerno velikih in težkih kvadrov so pred tunelom postavili velikansk električni granik.

**** Luteranci** na Savi se trudijo, da bi na glas kašljali, in res se dobivajo ljudje, ki so tako nesrečno nesposobni, da jih poslušajo.

**** »Slov. narod«** še vedno napada in sramoti jeseniške Slovence, brani in zagovarja odpadnike, povzdiguje pročodrimce in tako izdaja slovenske Jesenice!

Novice iz Amerike.

§ Črnci se obrnejo do papeža. The Negro Editors' Association (društvo urednikov-črncev), ki zboruje v Colorado Springs, je odobrilo resolucije, ki pozivljajo papeža Pija X., naj posreduje v plemenskem boju v Združenih državah.

§ Morilci v službi medicine. V pomladi so časopisi kaj veliko poročali o groznih dejanjih v Indianapolis v Ameriki, koje so izvršili zamorci s tem, da so odpirali neštevilne grobove ter ukradli mrtvece. Pa oblasti so prišle storicem na sled in vsa stvar se je razjasnila. Rufus Cantrell, glava cele roparske družbe, je povedal, da so iz grobov mrtvece kradli raditega, da so jih proti plačilu izročili raznim zdravnikom v raztelesenje. Obenem se je tudi izjavil, da je družba pomorila neštevilno ljudi, da je mogla zdravnikom na raznih učiteljskih dajati potrebne »materijale«. Ko pa policija ni hotela precej tega verjeti sodeč, da v Cantrellovi glavi ni vse v redu, je Cantrelli navel nekatera imena umorjenih, katere je

družba potem odposlala raznim zdravnikom v znanstveno preiskavanje. A nihče jih nikoli ni vprašal, kje so dobili mrtvece in kako so jih umorili. Ker pa družba ni mogla dovolj hitro moriti ljudij, so se lotili grobov in iz grobov kradli mrtvece. Morila pa je nečloveška družba na vse mogoče načine, da je le dovolj »materijala« donajala zdravnikom. In dokazalo se je, da so se udeležili skrunjenja grobov najimenitnejši zdravniki iz Indianapolis, kakor že omenjeno, ter predstojniki prvih medicinskih inštitutov. Zdravnika centralnega kolega »of Physicians and Surgeons«, Aleksander in Wilson, tajnik kolegija »Ecktie Medical« so bili aretirani, kakor tudi mnogi čuvaji in grobokopi. Cantrell je nadalje izpovedal o nečloveškem moztu, ki je dovolil, da so odkopali grob njegove žene ter njeno truplo prodali za 150 Kron. Tudi truplo njegove hčerke je bilo prodano. Presodili so, da je bilo nad 1500 grobov oskrnutih in trupla mrtvecev so se prepeljala celo v New-York in San Francisco. Tudi ženske so bile v tej družbi. One so dobivale za svoje delo razne okraske in obleko, koje so dobili pri mrtvecih. Družba je celo zaročenko Cantrella ukradla in prodala. Cantrell jo je skušal odkupiti, a bilo je že prepozno — truplo njegove zaročenke je bilo vže razteleseno.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 5. septembra.

Umesten protest. »Narod« od četrtega v dolgem uvodniku protestuje zoper to, da se je mesto, katero se je izpraznilo po premetitvi prof. dr. Gratzy-ja na Dunaj, popolnilo brez vsakega razpisa. Odločne besede in popolnoma opravičene. Ali v vsi svoji ponižnosti bi vendar liberalno gospodo vprašali, kdo je pa vstvaril v deželi take razmere, da se nemška birokracija čez glavo dež. šol. sveta in proti želji ogromne slovenske večine upa svojevoljno nastavljal profesorje na srednjih šolah v slovenski Kranjski? Kdo je glavna opora nemškemu zistemu v deželi? Kdo je tretji steber umetne vladajoče manjšine v deželi? Kdo išče s posebno rafiniranostjo, da bi poglobil že sedaj veliki prepad med slovenskimi strankami in tako, hote ali ne hote, še bolj oslabil slovensko narodno energijo. »Narod« sicer pravi, da bo napel, če treba, druge strune vspricho take samovoljnosti! Dobro, krepke besede. Ali resnično povemo, dokler bo vodja liberalne stranke zvezan s Schweglom in iz te zveze črpal svojo politično moč, so vse take grožnje puhle pene, prazen grom in ne bodo nikomur jemale spanja. Dejanje velja! Proč s slovensko-nemško zvezo, to bi bila logična posledica takim besedam. Ali tega ne bo, ker gospod doktor tiči že pregloboko v tej zvezi. Nazaj ne more, naprej ne vé? Zato bi pa bilo za g. dr. Ivan Tavčar-ja najboljšje, ako se zave svojega ne ravno prijetnega položaja, stori svojo rodoljubno dolžnost ter se — umakne iz političnega življenja. Velika politična krivda zahteva tudi primerno žrtev.

Zavijanje in neresnica Na našo sobotno notico pod naslovom »Nemški naval« nam je »Narod« nekoliko odgovoril. A kako? Sedem točk smo našli kar mimogrede, s katerimi smo pokazali, da je nemški naval, katerega utaja »Narod«. — Večinoma je vse molče pogoltnil, samo glede uličnih napisov v Ljubljani in glede množitve nemških šol je ugovarjal. Rekel je, da smo se zlagali, ko smo trdili, da so se slovensko nemški ulični napisi z velikim slovenskim in malim nemškim besedilom odstranili. Stvar ima nekoliko zgodovine in je take. Župan Hribar je bil naročil ulične table, kjer so bili napisi taki, da so bile črke slovenskega besedila petkrat večje kakor one nemškega besedila. Ko so bili par takih tabel pritriliti, pisal je »Narod«, da napisne table odgovarjajo popolnoma razmerju števila Nemcev in Slovencev v Ljubljani. Nemci so pa dvignili grozen hrušč in tekali okrog barona Heina in — dr. Tavčarja. Posledica temu je bila, da je stvar prišla v mestnem svetu v razpravo. Tam je govoril dr. Tavčar, šefredakter »Naroda«, zoper napise s nejednakom velikim slovensko-nemškim besedilom in se izrekel zoper to od župana vprizorjeno samovoljno novotarijo. In predlog dr. Tavčarja, da se take tablice ne nabijajo, je obveljal. Faktum je, da se niso take ulične table nič več pojavile. Ali se je par že pritrjenih tabel odstranilo ali ne, je popolnoma irelevantno, glede na dejstvo, da je občinski svet, na čelu mu dr.

Tavčar, slavno retiriral pred Binder-Schwegel Heinom ne iz objektivne narodnostne pravičnosti, temveč zaradi znanega »malega dogovorčka«, recte slov. nemške zveze. — Če bo pa »Narod« ozirom na to še kaj ugovarjal, prinesli bomo tedanji Tavčarjev govor v mestni zbornici doslovno iz »Lisbacher Zeitung«. Glede množitve nemških šol v Ljubljani in po deželi pa je »Narod« vse drugače zasukal. — Pokazali smo mi na dejstvo, da se nemške šole dosihmal v slovenskih krajih množe, kar naj velja za dokaz, da se nemški živeli v deželi naseljuje in razširja. In ravno v naseljevanju in organizaciji teh priseljencev vidimo nemški naval v deželo. — »Narod« pa se je v tej logiki izognil ter pravi, da ne more nikdo braniti, da bi Nemci ne ustanovljali zasebnih šulferajnskih šol. — Gotovo je tako, ali ko bi se Nemci ne priseljevali in organizovali, bi tudi ne imeli komu ustanovljati šol. — Množitev nemških šol v deželi je posledica nemškega napredka v deželi, interesnice nespraviš sveta vse zavijanje »Narodovo«. Končno se je pa »Narod« utihotapila še ena netočnost, katere ne smemo prezreti. On pravi, da so klerikalci delali na to, da dobe Jesenice javno nemško ljudsko šolo, temu pa so se baje odločno uprli Tavčarjevi liberalci. Vsled tega je tovarna prisiljena ustanoviti zasebno šolo. To trditev slišimo prvokrat, da so se naši somišljeniki, oziroma, da se je naša stranka potegovala za nemško javno šolo na Jesenicah. To svojo trditev bo »Narod« tudi jako težko podprl z resničnimi dokazi. Naša stranka ima odločno prvo zaslugo, da niso Jesenice dobile nemške večine v občinskem zastopu, ker je vstrajno in spretno vodila svojo agitacijo. Nasprotno pa je res, da se je Schweglova stranka na Jesenicah z svojo močjo trudila dobiti jeseniško občino letos v roke, v prvi vrsti zato, da si zagotovi deželno nemško ljudsko šolo. To je potrdil tiste dni tudi »Narod« sam, ko je priporočal »pameten« kompromis s »tovarniško« Luckmanovo stranko in izrečno naglašal, da hrepenijo tovarniška stranka po javni nemški šoli, **katera se bo itak zasnovati morala.** Ali naj Vam iz »Naroda« doslovno citiramo!? In ob takih okoliščinah si upa trditi »Narod«, da smo bili mi za nemško šolo na Jesenicah! »Narodovo« stališče glede občinskih volitev na Jesenicah ni še pozabljeno in tudi ne Schweglovo pismo glede dr. Ferjandiča, zato pa ne dregajte v to, za liberalce kočljivo zadevo.

Narodove laži. »Narod« se je te dni grdo zlagal, ko je trdil, da je duhovščina na Jesenicah delala za ustanovitev nemške šole. Z Jesenic se nam vse kaj družega poroča. »Narod« v narodnem izdajstvu ostane osamljen.

Ponemčevanje v uršulinskih šolah. »Narod« se od časa do časa ljubeznjivo spominja učnih zavodov v uršulinskem samostanu v Ljubljani. »Narod« trdi, da so uršulinske šole ponemčevalni zavodi. Dejstvo je, da uršulinski samostan vzdržuje slovensko dekliško ljudsko šolo, ima pa tudi internat in z njim združeno nemško ljudsko šolo. Pripomnimo pa, da je ta nemška ljudska šola bolj dvojezično urejena, da se v prvem razredu uči slovenščina in da se za Slovenke veronauk uči slovenski. Mestna nemška dekliška ljudska šola nima toliko slovenskega pouka, kakor ona pri uršulinkah. To je resnica. Ako bi gospe uršulinke opustile nemško notranjo šolo, nastala bi nova mestna nemška šola, katere bi bila bolj nemška, kakor je pri uršulinkah. Mesto bi imelo več stroškov in tudi germanizacije bi bilo več, saj se je gospod župan uprl celo temu, da bi se na nemških mestnih šolah poučeval veronauk v slovenskem jeziku. V obče pa tudi mi želimo, da bi polagoma dobile vse uršulinske šole slovensko lice, in to tudi pride, ako bomo delali na to, da se v slovenskih deželah tudi meščanska mladina sploh že v ljudski šoli poučuje v slovenskem jeziku. Nemška uršulinska šola je produkt razmer. Obrača pa se na bolje. V letnem poročilu uršulinskih šol zavzema slovenščina odlično prvo mesto in le mali del je nemški. Javni napis na zavodih je v prvi vrsti slovenski, potem šele nemški.

Pred dvajsetimi leti je bilo mnogo slabše glede slovenščine in danes dvajset let bo tu gotovo še ugodneje za slovenščino, — seveda če se bomo znali braniti, da nas nemški sosed gospodarstvo ne uniči.

Sinoda in slovenščina. Na škofijski sinodi se je izrekla želja, naj bi župni uradi uradovali izključno slovenski, če imajo tudi morda še iz prejšnjih časov nemške tiskovine. Obenem se je konstatiralo, da se to do malega že skoro povsod godi; z najboljšim zgledom sveti prečastiti ordinariat sam, kateri nemški dopisuje edino le z ministerstvom. — Na sinodi se je med drugim zahvalno omenjala tudi družba sv. Cirila in Metoda.

»Turnverein« na Gorenjskem. Na Jesenicah na Gorenjskem ustanove nemški »Turnverein«. Pravila so že pri deželni vladi.

Nemška nestrpnost. Koroška »Allgemeine Bauern-Zeitung« srdito napada tukajšnjega lekarnarja g. Trnkoczyja, ker pošilja na Koroško tudi slovenske reklame za svojo moko za prašiče. Kaj ako bi mi vrnilo milo za drago in odločno nastopili napram vsem tvrdkam, ki po ljubljanskih vogalih nalepljajo samonemška priporočila in taka pošiljajo tudi našim trgovcem? Slovenski trgovci v Ljubljani in na deželi naj takim tvrdkam pojasnijo stališče.

Jeza koroških Nemcev radi odločnega nastopa g. dr. Brejca pri koroških sodiščih postaja vedno večja. Zbotali so skupaj odbor »Deutscher Volksverein für Kärnten«, ki je protestiral proti temu, da bi se sodišča izročila »slovansko narodni agitaciji«. Kakor se vidi, ti gospodje ne vedo, kaj je pravica. Pomagalo jim razburjenje sebe ne bo nič, ker bo dr. Brejc odločno stopal po začrtani si poti. Za zdravje koroških Nemcev je najbolje, da se pomirijo ter se navedijo na misel, da ima na Koroškem tudi Slovenec pravice.

Osebnosti. V drž. stavbinsko službo na Kranjskem je sprejet absolvirani tehnik g. Karol Krivanec. — Bivši okrajni šolski nadzornik g. Anton Jeršič novec je dobil naslov ravnatelja.

Državno podpora so dobili pogorelci v Predgradu v znesku 18.000 K., na Vačah 21.000 K. in v Pudlogu 1000 K.

Umeščen so bili večeraj 4. sept. č. g. Andrej Šimenec, župnik v Št. Lovrencu, na župnijo Reteče, č. g. Frančišek Sturm, župni upravitelj v Poljanicah, na ondotno župnijo, in č. g. Adolf Knol, župni upravitelj na Babinem polju, na ondotno župnijo.

Shod. »Katoliško politično društvo za radoljski okraj« priredi dne 8. t. m. ljudski shod v bohinjski Srednji vasi in svoj občni zbor. Na shodu bo govoril tudi g. dr. Krek.

Celjski slovenski odvjetniki so sklenili, da odslej naprej v poslovnih zadevah ne bodo z uradništvom govorili ne besedice več nemški, kar se predsedstvom sodišč tem potom naznanja, da potrebno ukrene in, če treba, nastavi tolmače. Ako bi pa odvisno c. kr. uradništvo vkljub temu sklenilo še nadalje voditi boj s svobodnim odvjetništvom, tudi za ta slučaj je preskrbljeno. Še mnogo točk se je obravnavalo, o katerih se bode pa še pri nadaljnjih zborovanjih sklepalo natančneje. Povdarjamo le, da je v vsem vladala lepa solidarnost in da ni bilo slišati ene bojazljive besede, dasiravno je gotovo, da se bode birokracija vsled tega skušala ob vsaki priliki maščevati in dotičnike tudi gmotno odškodovati. Izvolil se je stalni odsek, ki bode vse gibanje zasledoval in vodil. Izmed odvjetnikov so v odseku dr. Ivan Deško, dr. Juro Hrašovec in dr. Josip Vrečko, izmed odvjetniških kandidatov dr. Vekoslav Kukovec in dr. Ljudevit Stiker, in izmed solicatorjev Janez Bohna in Ivan Dobršek.

— **Čudno postopanje.** Očividno nam piše: Neumljivo surovo ravnanje nekateri stariši s svojimi otroci. To sem opazil tudi danes. Zena strojevodje Juvandiča v Spodnji Siški je svojo šestletno hčerko, ki jej je pestovala malega otroka, prišla za kito las in jo neusmiljeno butala ob zid bližnje hišeter jo suvala. Ne vem sicer, kaj je otrok za-

Dalje v prilogi II.

grešil, to pa vem, da se tako ne sme rav-
nati niti z neumno živino. Merodajne kroge
opozarjamo, da tudi na to stran obrnejo
svojo pozornost.

— **Za pivovarje.** Od 17. do 28. ok-
tobra bo, kakor se nam poroča z Dunaja,
v Londonu (Royalagricultural Hall) medna-
rodna letna razstava pivovarjev. Razstav-
ljeno bode pivo, hmelj, razni stroji in oro-
dja. Natančnejša pojasnila daje trgovinsko
ministerstvo (na Dunaju, I., Postgasse.)

— **Nasledki nevestobe.** V Ljubnem
na Gorenjem Stajerskem je žena nekega
Holomeyerja varala svojega moža s 50 let
stari pomočnikom J. Swadetzem, katerega
je popolnoma zmešala. Predvčerajšnjem je
zadonel iz Swadetzove sobe strel. Swadetzov
je ustrelil Holomeyerjevo ženo v glavo.
Krogla ji je prodrla skozi lica, a jo ni ne-
varno ranila. Njen mož ji je prišel na po-
moč. Swadetz je nanj ustrelil in ga smrtno-
nevarno ranil. Nato je pomeril nase in ustrelil.
Tudi sebe je težko ranil. Zdravniki pravi-
lijo, da bodeta Swadetz in Holomeyer skoro
gotovo umrli, nezvesta žena pa bode ozdra-
vela.

— **Vojaki socialisti.** Pod tem na-
slovom smo že včeraj poročali, kako so
v Trstu vojaki prepevali delavsko himno in
vzklikali, da nočejo več služiti. Nadalje nam
poročajo o tem iz Trsta: Ko je prišla voja-
ška patrulja po te vojake in jih gnala proti
vojašnici, je naraščala množica, ki jih je
spremljala, vedno bolj. In ta množica je pri-
šla vzklikati: „Evviva Trieste italia-
na, Evviva Italia, Evviva Italia“ in sličnim vzklikom,
da so pomogli tudi aretirani vojaki 97. polka,
tako, da je ta prej socijalno demokratična
demonstracija zadobila po vsem irredentov-
ski značaj. Pred vojašnico je pa množica
kričala: „Ven jih hočemo!“ V vojašnici je
straža zatrobila „Alarm“ — na kar se je
vse razpršilo.

— **Socijalni demokratje.** Soc. dem.
konsumno društvo v Idriji namerava ustano-
viti prodajalnico v Ledinah.

— **V Idriji ustanove mestno posredo-
valnico za delo.**

— **Trst sramota za Avstrijo.** Po-
izvedbe so dognale, da je ostalo v Trstu od
šoli pripadajočih otrok 5000 brez poduka.
— Tako se čita v poročilu obrtnega nad-
zornika.

— **Ponesrečeni slovenski rudarji.** 30.
avgusta se je zgodila pri šahtu v See-
grabnu grozna nesreča. Rudar Matej Ožir
je bil takoj ubit, Ivan Hatan pa težko
ranjen. Baje so pozabili pripeti vrvi; vsled
tega se je peljal voz sam po griču navzdol.

— **Dve deklici ste utonili v Rinzi**
v okraju kočevskem. Utopljenki ste Terezija
Stalzer in Marija Vidmar.

— **Čudne razmere** V vseh državah
vidijo radi, da imajo uradnike, ki so večji
več jezikom in jih temu primerno tudi pod-
pirajo in odlikujejo. V Italiji dobé celo
uradniki za vsak ptuj jezik, ki se ga nauče,
vsako leto neko nagrado. Pri nas v Avstriji
so pa nekam celó zadovoljni, če nimajo niti
takih uradnikov, ki bi mogli občevati z do-
mačim ljudstvom, in kakor nas uče vsak-
danje skušnje, imajo taki uradniki celo lepše
službe, nego oni, kateri poznajo več jezikov.
Klasični dokaz za to nam daje novi rojan-
ski kaplan Pernarcich, ki je vsled neznanja
slovenskega jezika rešen najtežavnejše du-
hovniške službe — spovedi.

— **Odlikovanje našega rojaka.** Iz
Berolina se poroča: Po naročilu nemškega
esarja je prinesel intendant pl. Hülse
komornemu pevcu Navalu dragoceno bril-
lantno iglo z rubini za sijajno sodelovanje
v Wiesbadenu in za gostovanje v berolinski
dvorni operi.

— **Nova šola na Vačah.** Komisijo-
nelna obravnava za novo šolo na Vačah bo
16. t. m.

— **Pogreša se od dne 13. m. m.**
18 letna Frančiška Virjent iz Zgor. Tuhinja.
Imenovani da je odšla iz svoje službe v
Kranj ter dejala, da gre domov k materi.
Obleka njena je res dospela domov, dekle
je pa izginilo brez sledu. Kdor bi kaj po-
izvedel o njej, naj sporoči njeni materi Klari
Virjent v Zgor. Tuhinju.

— **Lepemu „Gorenjcu“** odgovarjajo
iz Predvora: V poročilu o pogrebu gospo-
darja S. iz Potoč so v „Gorenjcu“ sama za-
vijanja in zlobna podtikanja. Zato na te na-
pade družega ne odgovarjamo, nego to:
„Gorenjčev“ dopisnik ali ne pozna, ali noče
poznati starih in novih zakonov glede po-
kopališkega reda. Ako nočete v tem oziru
poslušati pouka g. župnika, poučite se sami.

— **Dekliške Marijine družbe** v
Šmartnem pri Litiji priredi v nedeljo,
dne 6. sept. v prostorih g. Ivana Wakoniga
2 gledališki predstavi s skoro povsem izvir-
nim vspehom, ki je sledeči: Občutki. Pe-
sem po narodnem motivu. Tri sestre
pred rajskim pragom. Dramatična
alegorija. Silvin Sardenko. Skrijanček. Pe-
sem po narodnem motivu. Slepamama-
mica. Igrokaz v 3 dejanjih, spisal Silvin

Sardenko. Biejsko jezero. Pesem, Ripšl.
Lahko neč. Pesem po narodnem motivu. —
Sedeži I. vrste 1 K, drugi sedeži 60 v., sto-
jišča 40 v. Začetek ob 3. popoldne. K naj-
obilnejši vdeležbi vabi odbor.

— **Stajarske novice.** Dopolnilna
državnozborna volitev iz stajar-
skega veleposestva bo 8. oktobra. — Ogenj.
V St. Petru pri Brezicah je pogorela go-
stilna Mat. Jazbeca vulge sokola. Tudi neka
druga blizu stojiča hiša je pogorela. Skode
je 16.000 K. — Tatvina na želez-
nici. Grofici Piji Schall je bil mejo voznjo
iz Bistrice preko Maribora v Gradec vkraden
okrasek v vrednosti 5000 kron. — Ve-
liko sokolsko slavnost priredi celj-
ski „Sokol“ 20. septembra v Zalcu.

— **Samomor mlačenke.** V Trstu se
je zastrupila 19 let stara Georgina Bartoli.

— **Vojaški novinci** letos ne bodo
sklicani pod orožje, pač pa lahko vsak me-
j 1. in 8. oktobra t. l. sam prostovoljno
vstopi v vojaško službo. Kolikor vojaških
novincev se bo prostovoljno oglasilo, toliko
tretjeletnikov bo odpuščenih.

— **Električni tramvaj** zgrade v
Pulju.

— **Hrvatske novice.** Umrl je v Po-
žegi finančni tajnik Herman Hohnik. — Re-
vizija prodajalnic za varnost ognja bo radi
požara v Budimpešti te dni v Zagrebu. —
Pri nemirih v Zaprešiču nevarno ranjeni
kmet Drempetič bo v treh tednih zapustil
bolnico.

— **Napad na vlak.** Pri Zaprešiču na
Hrvatskem so neznan storilec zavalili na že-
leznični tir veliko deblo, da bi spravili vlak
s tira. Oviro je železniško osebje še ob pra-
vem času zapazilo.

— **Veselica v Stepanji vasi.** Iz-
obraževalno in pevsko društvo v Stepanji
vasi pri Ljubljani priredi v nedeljo dne 13.
t. m. veliko vrtno veselico pri gospodu Jos.
Anžiču, posestniku in mesarju, po dom.
pri Gorju št. 28 v Stepanji vasi. Program
bo jako zanimiv. Objavimo ga prihodnji teden.
Nastopi mešani in moški zbor. Na
vsoporedu bo tudi igra v dveh dejanjih.
— Vabimo slavno občinstvo, da se mnogobrojno
udeleži te veselice. Odbor.

— **Sestanek Marijinih družb.** Na
Mali Šmarn bo ob dveh popoldne v Cren-
grubu poleg Stare Loke izreden shod de-
kliške Marijine družbe škofjeloške, ki se ga
bodo udeležile tudi druge dekliške družbe
starčloške dekanije. Vse sosedne dekliške
kongregacije dobrodošle!

— **„Divji lovec.“** V torek, 8. sept.,
ob 8. uri zvečer vprizoré breznjski abitu-
rijenti v zvezi z domačimi fanti in dekleti
narodni igrokaz „Divji lovec“ od F. S.
Finžgarja, breznjskega rojaka. Igra, kateri
sledi šaljiva pošta, petje in prosta zabava,
se vrši na vrtu gostilne Marije Čop. Med
posameznimi dejanji svira godba na lok. —
Čisti dohodek je namenjen lani zgrajenemu
mostu čez Savo pod vasjo Breg in novi
cesti iz Žirovnice na Bled. Ob skrajno ne-
ugodnem vremenu se preloži veselica na dan
13. septembra 1903.

— **Dijaški shod v Vidmu.** 3. t. m.
so zbrali se dijaki v Vidmu na Laškem, kjer
so po poročilu tržaških laških listov prepe-
vala himno tržaškega patrona sv. Justa, kra-
ljevske himno, Garibaldijevo, tirolsko „La-
ssé pur“ itd. V govorih so se spominjali
Trsta, Istre, kjer gospodari beneški lev, Dal-
macije, Goriške. Na tem shodu so bili tudi
dijaki iz ljubljanskega Mahrovega
zavoda.

— **V Škofjeloškem uršulinskem**
samostanu bodo v ponedeljek, 7. t. mes.
naredile obljube (vota simplicia): s. Emerika
Sinkovic, s. Baptista Molinaro, s. Kristina
Mikuš, s. Genovefa Legan, s. Doroteja Kon-
cilija in s. Cita Srebotnjak. Isti dan bodo
preoblečene gospodične Marija Pöck, Emi-
lija Wagner in Terezija Bizjak. Priporočajo
se v molitev.

— **Nesreča v Nabrežini.** V Nabre-
žini je delavcu Henrik Kobanu v nekem
kamnolomu padel velik kamen na nogo ter
ga težko poškodoval.

— **Slovenska zmaga.** V Beli pri Že-
lezni Kaplji se je vršila dne 24. avgusta ob-
činska volitev. Izvoljeni so bili sami zna-
čajni Slovenci.

— **Značilna podpora.** Naša vlada je
dala 18.000 kron podpore laškemu paro-
brodnemu društvu „Unione Istriana“.

— **Samomor orožnika.** V Tapoglianu
na Furlanskem se je ustrelil postajevođa
orožniške postaje v Ajello, Anton Stok. Nje-
govo truplo so našli v gozdiču poleg vasi.
Puška je bila privezana na drevesu tako, da
si je mogel Stok nastaviti cev na sence in se
ustreliti. Trdi se, da se je umoril radi
nekega prestopka v službi. Imel je namreč
o bivanju italijanskega kralja v Vidmu službo
na italijanski meji in se je med službo od-
stranil s svojega mesta ter se podal v
bližnjo krčmo. Ta prestopek je bil nazna-
njen Stokovim predstojnikom, vsled česar
se je proti njemu uvela disciplinarna pre-
iskava. Pred smrtjo je Stok pismeno nazna-

nil svoj konec orožniškemu poveljništvu v
Gorici, odpisal je tudi 20 razglednic prijat-
eljem in sorodnikom.

— **Brzojavljenje brez šilo** so letos
prvič poskušali pri vajah avstrijske mor-
narice.

— **Nemški denar za odkup od-
padnikov.** Nemci si, kakor je iz njih časo-
pisja razvidno, delajo velike nade na dobro
kupčijo z nakupom slovenskih odpadnikov.
Z velikansko zgovernostjo trkajo na rado-
darne žepne nemških nacionalcev širom Av-
strije in Nemčije, naj bi s prostovoljnimi
doneski prispevali k južnoštajerskim ponem-
dujočim »zakladom«.

— **Kako delajo Nemci.** Celjski
mestni oče Rakusch je sam pokazal, kako
se ima izvajati geslo »Svoji k svojim«. On
in njegovi drugi so oddali stavbo novega
parnega mlina svojemu podjetniku, ki je
moral prevzeti stavbo pod pogojem, da ne
izroči nikakega dela sloven-
skim obrtnikom! Tako delajo
Nemci, tako dela župan celjskega mesta, ali
tako ne delajo naši ljudje. Slovenec, pojdi
se k Rakušu učit, kako je treba svoje ljudi
podpirati.

— **Koroške novice.** Umrl je v
Celovcu paznik v jetnišnici Jožef Kme-
tič. — Porotne obravnave v Ce-
lovcu se prične 15. septembra. — Raz-
stava živine je v Celovcu. Tem
povodom bo 6 in 8. septembra iz raznih
krajev Koroške prišlo v Celovec več poseb-
nih vlakov. — Gvardjan in kapucin-
skem samostanu v Volšperku je postal P.
Kalist Vavpotič. — Umrl je v
Beljaku železniški tajnik dr. Jožef
Ebenbichler. — Električno
razsvetljavo je dobil Spodnji Trbiž.

— **Nadaljevalno izobraževalni**
kurs za ljudske učitelje bo na tukajšnjem
učiteljskem zopet 1. 1904.

— **„Kriminalist“ pl. Duran** v Celju
je naprosil za daljši dopust. Nekateri pravi-
vijo, da se več ne vrne na svoje mesto.
Okrajno sodišče v Celju se je naveličalo
razveljavljati kopice razsodb iz številke 3
okrajnega sodišča.

— **„Pollanez“ je dobil naslednika.**
Znani Pollanez v Celju je šel, kakor smo
poročali, rakom zvižgat in v prostorih nek-
danje trgovine se je naselil drug mož —
Josef Hasenbüchl — mož približno Pollan-
čevih nazorov, ki se bo gotovo na vso moč
potrudil, privabiti v svojo trgovino čim več
slovenskih kalinov.

— **Vročekrvi Kranjec.** V Reki je
hotel v pijanosti skočiti iz svojega stano-
vanja na ulico 25 letni K. Prezel iz Pestojne.
Prišel je policaj in ga odpeljal v zapor, da
se ohladi.

— **Zadružno delarno** blagoslovijo
jutri ob 4. uri v Šmartnem ob Savi.

— **Nas ne potrebujejo.** Uprava
električne železnice Trst-Opčine je dala na-
praviti in razobesiti po javnih lokalih urnik
odhoda in prihoda vozov v samo laškem
jeziku. Le-ti naj se sedaj sami vozijo po tej
železnici.

— **V Buljuna** je pri občinskih vo-
litvah zmagala slovenska stranka 130 svoti
30 glasovi.

— **Nova industrija v Škednju.**
G. Viktor Hugo Pontini prosil je za dovo-
ljenje, da sme na tabularni št. 161 in poli-
tični 410 v Škednju ustanoviti tovarno za
milo (žajfo) in stiskalnico za rastlinska olja.

Ljubljanske novice.

„Trutzbürg“ v Ljubljani.

Ljubljanski Nemci ustanovijo jutri v
nedeljo ob 5. uri popoldne v tukajšnji
kazini nemškonacionalno delavsko društvo
in je baje krstijo na ime „Trutzbürg“. Glav-
no vlogo vodi baje vodja tukajšnje Singer-
jeve zaloge, ki je došel iz Celja, odkoder
pride več gostov. To društvo je zadnji ka-
menček v stavbi njihove kranjske organizaci-
je. Liberalno slovensko glasilo bagatelizuje
ustanovo tega društva, češ, to je nekaj za
predpust. Mi smatramo pa to zadevo
prav za resno in se nam zdi naravnost
narodni greh podcenjevati delovanje narod-
nega nasprotnika. Res je, da je nemški de-
lavec v Ljubljani prav bela vrana in se
popolnoma poizgubi v veliki slovenski masi.
Toda sedaj bo našel v tem društvu nemški
delavec družabno središče in našel bo tudi
denarno pomoč. Saj vemo, kako rado-
darno se odpirajo zlati viri kranjske hra-
nilnice, kjerkoli se pojavi kako nemško
društvo. In ta materialna podpora bo pri-
vabila v društvo tudi nezanesljive slovenske
elemente. Lačen žakelj ne stoji po koncu in
zato ne bo nič čudnega, ako bo pod zlatimi
stropi „Trutzbürg-a“ tudi nekaj slovenskega
elementa, ki bo v pričakovanju te ali one
materialne podpore množil nemške vrste.

Nemci dobro računijo. Nemški delavec,
zlasti obrtni bo posredovanjem „Trutzbürga“
našel materialne podpore pri „Südmarki“,
kranjski „šparkasi“ itd. in se bo s podporo
teh društev in denarnih zavodov ustanovil
kot samostojen obrtnik te ali one stroke v

slovenski Ljubljani. Saj vemo, kako že sedaj
delajo. Nekaj na novo ustanovljenih nemških
in obrtnih tvrdk imamo zelo na sumu, da
jim je „Südmarka“ z darili in cenenim kre-
ditom šla na roke, da so se postavile na
svoje noge. Za naprej pa že skrbi slovenski
publikum, da morejo živeti, ker pri nas je
vse bolj cenjeno, kar ni naše domače.

Kakor rečeno, to delavsko nemško dru-
štvo bo imelo v prvi vrsti namen, da po-
more nemškemu obrtnemu delavcu se osamo-
svojiti kot obrtnik in na ta način ustvarjati
v deželi nove nemške gospodarske potence
in množiti gospodarsko moč nemštva v de-
želi. Nam tako delovanje imponira, ako ga
tudi radi ne vidimo. Nam so nekoliko znane
razmere za nemškimi kulisami in vemo, da
vse to premišljeno nemško gospodarsko in
politično gibanje v deželi vodi nemški orga-
nizator prof. dr. Binder. Klobuk doli
pred tem nesebičnim in neutrudljivim mož-
jem, kateri vse obleti in obleže, samo da
more Nemcu, bi pa bil tudi navadni težak,
preskrbeti kruha v slovenski Kranjski. Ali
zdravi narodni slovenski egotizem nam ve-
leva, da bi morali Slovenci zavirati njegovo
delo povsodi, in že zdavnaj bi ga bili mo-
rali izriniti iz dežele. Pa mu prepuščamo
brez boja bojno narodno polje, za daleko-
sežno njegovo delo, katero se bo pokazalo
za Slovence v vseh kvartirah posledicah
popolnoma šele v poznejši dobi!

Naša obramba bi bila sedaj še lahka,
ko smo tu v ogromni masi in bi pri količ-
kaj vseslovenski organizaciji strli zlahka
dr. Binderja nemško mlado setev. — Ne-
čemo tu razmotrivati vzrokov, da smo preveč
malomarni in da ne čutimo potrebe v na-
sprotni organizaciji. Naglašamo le, da glavni
vzrok vse naše reve je gotovo ta, da imajo
v deželi po milosti Nemcev upliv mežje, ki
sejejo po „Narodu“ v slovenske vrste med-
sebojno mrinjo, nezaupnost in naravnost
osebno sovraštvo ter pristašem svoje stranke
niti ne dajo toliko odmora, da bi videli
kakšno slovenstvu nevarno situacijo imamo
celo že na Kranjskem. — Več kakor Nem-
štvo, škodijo Slovincem ti politični diletanti,
in ker je skoraj brez vsake nade, da bi
epoznali svojo politično zmoto, zato velja
za najnujnejše, da se jih bacne iz njihove po-
zicije.

Izlet v Kamnik priredi v nedeljo dne
4. oktobra „Slovenska krščansko-socialna
zveza“ in priredi tem povodom v Kamnik
poseben vlak. Na to opozarjamo že danes
vse somišljenike in somišljenice, kakor tudi
vsa bratska društva. V Kamniku bo 4. okt.
velika slavnost povodom otvoritve „Doma“
in razvija nove zastave. Natačni vsopred še
priobčimo.

Pri včerajšnji porotni obravnavi se je
zgodil naslednji zanimivi prizor: Ko se je
prebral neki nemški akt, je izjavil eden
porotnikov, da ga ne razume in prosil,
naj se mu prestavi. Odgovor je bil: „Ce
hočete biti porotnik, morate (?)
z nati nemšk o. Prihodnjič povejte, da
ne znate nemški, da se Vas ne uvrsti med
porotnike.“ — Značilno!

Pokopali so trgovskega sotrduka Mar-
tina Felcjanca, ki je umrl na jetiki.

„Sedanfeier“ je praznoval s krokanjem
ljubljski „Turnverein“, 1. t. m.

Prezidanje ljubljanskega kolodvora je
ministerstvo dovolilo.

Na korist društvene godbe bo jutri ob
3. uri popoludne veselica pri Koslerju. Ob-
činstvo naj z mnogobrojno udeležbo pokaže,
da ve ceniti važnost društvene godbe. Obsto-
j godbe je precej odvisen od izida veselice.

Ustanovi shod „Trutzbürga“ v Ljubljani
sklicuje neki Linder. Shod se vrši jutri ob
5. uri popoldne v steklenem kazinskem
salonu.

Pevsko društvo „Slavec“ v Ljubljani
se udeleži v torek 8. septembra (praznik
M. r.) korporativno z zastavo slavnosti 25-
letnice bralnega in pevskega društva „Ra-
titovec“ v Selcah nad Škofjeloško. Odhod
z opoldanskim gorenjskim vlakom. — Zbi-
rališče točno ob pol 12. uri na
južnem kolodvoru.

Poziv mladeničem rojenim leta 1885.
Ker se že ta mesec sestavljajo črnovojniški
imeniki, se pozivljajo vti leta 1885. v
Ljubljani rojeni mladeniči,
da se v teku meseca septembra
t. l. zglasé pri mestnem magistratu (v pi-
sarni vojaškega referenta). S 1. januarjem
1904 stopijo namreč ti mladeniči v črno
vojno. — Zglasujočim se mladeničem je pri-
nesti seboj dokazila o rojstvu in domovin-
stvu. Odsotne ali zadržane mladeniče smejo
zglasiti tudi starši, ozir. njih sorodniki.

Včerašnjega promenadnega koncerta pred
„Mestnim domom“ se je udeležilo mnogo
občinstva. Prostor se nam tam za godbo ne
zdi pripraven, ker moti ropotanje in zvone-
nje električnih voz tako godbo, kot občinstvo.

Odhod „Zveze slovenskih biciklistov“.
Danes so odšli kolesarji proti Trbižu in od
tam na Laško. Udeležba je precejšnja.

Zunanjih delavcev je došlo te dni v Ljubljano kakih 40, katere sta vzeli v delo dve tukajšnji tvrdki.

K ustanovnemu zboru II. skupine društva slovenskih odvetniških in notarskih uradnikov dne 6. t. m. vabijo se ne le vsi p. t. člani, temveč tudi gg. kolegi, gospe in gospodične kolegije ter prijatelji društva.

Zgradbe ob Poljanski cesti. Medtem ko je šentjakovski okraj začel hurat, se je Poljaneki okraj jel oživljati. Z gradnjo novih stavb se bo v tem delu pričelo tudi novo življenje. Del Cottov gradbišč so že do tal podrli. Novo poslopje gospe Hermine del Cottove je zgrajeno že do pritličja; (pralnica) Elizabetne otroške bolnice je temeljno zidovje tudi že dograjeno. — Zidovje gospodarskega poslopja pri Jozefišču je tudi že do delano in bodo prihodnji teden postavili nadstrešnik.

Kap zadela je včeraj na Karlovski cesti štev. 18 gdč. Marijo Schiebl, staro 79 let. Pogreb bo jutri.

Ukradel je nekdo mesarskemu učencu Štrancu brusilec („štrajher“) z jermenom.

Zanimiva veselica v Rožni dolini. Iz Rožne doline se nam piše: Naša naselbina na Glincah jako lepo napreduje in se razvija. Treba pa je urediti pota, ceste in druge naprave, ki pa zahtevajo gmotnih sredstev, katerih nima navaden delavec. Sostavil se je olupševalni odsek cele Rožne doline. Ta odsek vabi na veliko veselico, ki se vrši jutri dne 6. septembra kot s e j e m v Rožni dolini. Glavno sejmističe bode pri gosp. M. Podgorelcu. Rožnodolaki magistral je ukazal posebne naredbe tržnega reda. Semjem bode velikansk, večji od „komarjevega“ v Siški. Iz Notranjske se pripelje več voz z „lojtrami“; dve godbi, stari rožniški medved, imenitna žirafa, gumi-mož s kineškega dvora, ameriška gugalnica, imeniten srečolov, na burskem strelišču bode najboljši strelec odlikovan, iz Sibirije slavn menažerija, muzej z raznimi nenavadnimi predmeti, tehnična za debele in suhe ljudi, Tone iz Jerbasa z gramofonom, pipci, konjički, vsako uro sveži štrikliji, pečenka na raznju itd. itd. Vstopnine ni nobene, pač pa se sprejme vsak dar za lepšo Rožno dolino.

O d b o r.

Celjani v Ljubljani. Na jutrišnjem ustanovnem shodu »Trutzburga« bo govoril neki Franko Heu iz Celja.

Značilne razmere na južnem kolodvoru. V vestibulu na južnem kolodvoru je prilepljen s a m o n e m š k i izkaz najdenih reči. Južna železnica ne privoščiti Slovincem še celo v slovenskem mestu slovenske besede. Morda smatra Ljubljano za odlično in trdo hajlovo mesto, ali pa ima le Nemce za tako budalaste, da vse poizgube. Najbrž Nemce dobro pozna. Ljubljane pa pravniži!

Doğodki na Hrvatskem.

Hrvatska autonomija in skupni vojni minister.

Iz Hrvatske.

V zadnjih dvajsetih letih, odkar je banoval na Hrvatskem Khuen-Hedervary, je skupni minister vojske — skoraj bi človek to mislil — popolnoma izbrisal Hrvatsko s zemljevida avstro-ograrske monarhije, kakor si je nekdanji želez glasoviti Košut. To vse se godi pa po nekem gotovom zistemu. Najprej so spreminili v vojaškem šematizmu vse hrvatske polke v ogrske oziroma mažarske, kasneje so pa izbrisali vsa hrvatska imena s zemljevidov ter jih nadomestili z mažarskimi. In ker so nekdanji avstrijski vojski odločevali hrvatski generali, so skrbeli, da se moč hrvatskega življa v vojski zlomi ter nadomesti z mažarskim, kjer je bilo le mogoče. To se godi posebno pri mornarici, kjer ni nobenega višjega častnika Hrvata, dasi so mornarji vedeli Hrvati. Že pri sprejemu v vojaške šole se pazi na to, da pride čim manj Hrvatov. To je pravi proti-hrvatski zistem, proti kateremu se Khuenovi niso nikdar vzdignili, nikjer ne ene besedice spregovorili, niti v hrvatskem saboru, niti v zajedniškem parlamentu, niti v delegacijah. Celó še takrat so molčali ti glasoviti Khuenovci, ko so v delegacijah proti takemu sistemu ugovarjali poslanci dalmatinskih Hrvatov. Ta za Hrvatsko škodljivi zistem je seveda gojil z vsa dušo ban Khuen-Hedervary, a njegovi oprode so morali molčati, če so hoteli ostati v njegovem taboru. Na tožbe od strani hrvatske opozicije se je molčalo, celo uradni list je molčal ter le včasih z veliko svojo modrostjo (!) tolažil opozicijo, da se morajo taka vprašanja trezno razpravljati, in da treba zato mnogo časa. Ko se je tako od merodajne strani lepo molčalo, so pa Mažari izveli vse po svoji volji, ker so imeli vojaškega ministra na svoji strani. Ker so pa Mažari do zdaj v vsem tako lepo napredovali proti Hrvatom, so sklenili storiti še zadnji udarec na hrvatsko vojsko in na deželno autonomijo. Poznato je, da hočejo uvesti za vojsko novi kazenski pravilnik, ki je že dogotovljen, samo bi ga morala odobriti oba parlamenta. Zdaj je tudi že gotova stvar, da bode na Ogrskem uradni jezik pri

vojaških sodnijah mažarski. Tudi so že poskrbeli, da se dobi zadostno število vojaških auditorjev, ter je tudi že določeno, kje se bodo ti auditorji vadili. A vse to se dela brez vsakega obzira na Hrvatsko. In vendar bi se zajedniške vojaške oblasti morale ozirati na dvoje: prvo, da je Hrvatska v pravosodnem pogledu autonoma, in drugo, da je na Hrvatskem uradni jezik hrvatski vsaj tako opravičen, kakor mažarski na Ogrskem, še bolj, ker na Hrvatskem žive skoraj sami Hrvati, dočim je na Ogrskem več narodnosti. Toda vojaška oblast novega kazenskega pravilnika še poslala ni na pregled hrvatski autonomni vladi, ga predložiti hrvatskemu saboru. Dozdaj se je na autonomijo hrvatsko v takih zadevah vedno oziralo.

Tako je poznato, da je za banovanja Mažuraniča bil poslan poseben hrvatski član v komisijo, ki je imela urediti mednarodno sodišče v Kairi. Zdaj pa je minister vojske poslal ta kazenski pravilnik le ogrskemu ministru pravosodja, ki nima na hrvatsko pravosodje po nagodbi niti najmanjšega vpliva. Isto tako je z avditorskimi vajenci, katerih ni nobeden določen k hrvatskim sodiščem. Tukaj je tedaj iznoviž očitno pogažena postava, in moža ni na Hrvatskem, ki bi v tem povedal resnico na merodajnem mestu. Opozicija je na vse te nepostavnosti opozorila vlado že neštivilokrat, toda uradni list odgovarja, da treba čakati ugodnega časa za rešitev takih vprašanj.

Tako so delali mažaroni vedno; dokler je bil čas, so molčali, ko je bila stvar izvršena, so pa odgovarjali, da ni bilo mogoče nič storiti, ker vidijo, da Hrvati sami ne branijo svoje avtonomije. Gotovo je, da se bode o tem spregovorila beseda v delegacijah od dalmatinskega poslanca, a gotovo je tudi, da bodo hrvatski delegati molčali. Tudi to je še zapuščina »poštenih sredstev« bivšega bana Khuen-Hedervaryja. Dolgo bo še trajalo, da se očisti Khuenov hlev nakopičenega gnoja, katerega še Sava ne bi mogla tako hitro odnesti, kakor nekdanji Alfej gnoj iz Augijevega hleva.

To dobro vedo tudi oblasti, toda sram jih je, ker vidijo, da nimajo pri narodu nobenega ugleda več, dočim je narod duhovščini poslušen. Madjaru pa tudi kaj takega ne gre v glavo, zakaj hrvatski duhovnik brani svoj narod in dela zanj; zakaj se bori za njegove pravice in zakaj ga brani vseh nepoštenih napadov od madjaronskih nasprotnikov. Madjar misli, da bi morali tudi duhovniki tako delati, kakor madjaroni, za večjo slavo Madjarske. Madjaru je seveda prav, če madjarski duhovnik dela za madjarski narod. Tako kujejo vsi madjarski časopisi ravno zdaj v zvezde svojega primasa, ker je izdal pred nedavnim pastirski list, v katerem nagovarja svojo duhovščino, da naj dela po svojih silah povsodi za večjo svobodo v narodnostnem pogledu vsega madjaronskega naroda.

Če pa škof Strossmayer dela po svojem geslu: »vse za vero in domovino«, pa Madjarom ni všeč, češ, on širi s tem hrvatsko politiko in utruje svoj narod v hrvatskem mišljenju. Mi pa pravimo, da je velika sreča za hrvatski narod, da ima tako vrlo duhovščino, ki skrbi za duševni in gmotni napredek njegov. Posebno v današnjem hudem polžaju, v katerem je hrvatski narod, more ga rešiti le rodoljubna duhovščina, kajti premajhno je število drugih domoljubov za tako borbo, kakoršna je prisiljen voditi zdaj hrvatski narod. O tem so prepričani Madjaroni do cela, pa če tudi ban Pejašević ni govoril o hrvatskeji duhovščini, kakor je to sporočil omenjeni madjarski list, vsaj hrvatski uradni list je vse dementiral, je pri vsem tem omenjeno poročilo madjarskega novinarja bled odsev madjaronskega mišljenja na Hrvatskem. Seveda taka poročila ne motijo hrvatskega svečenstva niti najmanj pri njegovem domoljubnem delu, temveč še spodbuja ga na odločnejše delo »za vero in domovino«.

Vstaja na Balkanu.

Vesti o vojni so vedno številnejše in niso več temne in nedoločne, ampak postajajo vedno verjetnejše in imajo vedno več podlage.

Vest o ultimatu sicer ni resnična — povzročila jo je razburjenost duhov — a vključ temu je položaj med Bolgarijo in Turčijo vedno bolj kritičen.

Poročilo, da se zbira v Evxino-gradu bolgarski ministri k posvetovanjem pod kneževim predsedstvom, to poročilo označuje morda še najbolj nevarni položaj na Balkanu. Oficijske besede, ki jih je sultan govoril cerkvenim zastopnikom, donijo sicer lepo. Toda kaj so sultanove besede napram krvoločnim dejanjem njegovih bašibozukov in proti, z neizprosno konsekvenco borečim se, Makedoncem!

Iz Sofije se poroča: »Dobro poučeni krogi smatrajo napoved vojne, od katerekoli strani za izključeno; priznavajo pa, da se bodo puške same sprožile valed preganjanja čet od turške strani ob bolgarski meji in da se je bati hudih spopadov.

Zveza med Rusijo in Bolgarijo.

Oficijski organ bolgarske vlade priduže senzacionalno vest, da obstoji med Rusijo in Bolgarijo zveza, ki sta jo podpisala Danew in Paprikow. List trdi, da ima prepis od dotične pogodbe. Vsebinsko lista označuje list z zagotovilo, da bi Bolgarija v vojni s Turčijo ne ostala sama.

Vstaško gibanje.

Vstane se je dvignil tudi v onem delu Balkanu, po katerem teče reka Struma. Na čelu ustanka je general Cončov, polkovnik Jankow in Nikolew ter stotnik Protogerow. Cončov je bil v Bolgariji zelo priljubljen. Sumi se celo, da je bil s knezom v nekem razmerju. — Po Sofiji je razširjena vest, da je Boris Sarafov v boju pri Deiranu padel. Turki so baje ukradli njegovo truplo. Morda prikrivajo njegovo smrt, da preprečijo paniko med vstaši. Morda je to tudi kaka turška izmišljotina, prikrojena z namenom, da prestraši vstaše. Vest, da so vstaši zasedli prelaz Olmir-kapn (železna vrata), je zbudila mnogo razburjenja, ker se boje od ondot atentatov na železnico. Tja je odšel en bataljon. Pri Prilepu so se udarili vstaši in vojaki, katerih je padlo 30. Pri Velesu so napadli vstaši taborišče bašibozukov in jih mnogo pobili. V gorovju Ilija so vstaši prišli turškim vojakom za hrbet in jih potolkli. Pri Gewgeli in Janičewardar so oplenili Turki mnogo krščanskih vasi. V distriktu Ohrida je dosedaj razdejanih 35 krščanskih vasi. Tam vlada lakota. V vasi Vevčani so bašibozuki obesili 2 popa. Turško poročilo pravi: Divizijski general Sukri-paša baje deluje z velikim uspehom in je ujel že več sto vstašev. Toda, predno bo zamogel umiriti cel okraj Kirkkilist, bo treba še precej časa, ker je teren ugoden za vstaše ki le po noči delujejo. Promet v sandžaku Kirkkilisa je popolnoma moten; še v bližini Kirkkilisa ni več varno. Rediš in bašibozuki počenjajo velika grozodejstva. — Vstaška četa, broječa 170 mož, se je razdelila pri Derbendi. 50 mož je ostalo na mestu, 120 jih je pa med Dozla Hissar in Torbalikvej. Boje se, da ne bi napadli železnice. Edib-paša je poslal več oddelkov za njimi. V boju pri Vlaoh-klisura so vstaši baje izgubili 200 mož in mnogo orožja. Pri vasi Išan se je vršil boj, v katerem sta padla 2 Bolgara.

Bolgarski eksarh si ne upa na željo porte pomirjevalno vplivati na ljudstvo, ker so ga vstaši že večkrat opomnili, naj ne stori tega.

»Plemeniti« sultan.

Turški listi izročajo prebivalstvu sultanove pozdrave in pravijo, naj sledi isto vzgledu sultanovemu, ki je iz skrbi za zdravje svojih vojakov poslal valed bližajoče se zime na mejo vojakom svojo lastno obleko. Isto naj stori prebivalstvo in nabira »d a r o v e z a a r m a d o v«.

»Novoje Vremja«

pravijo, da se je ustaško gibanje močno razširilo. Ustašev je že najmanj 25 000. Generalni štab vstašev ima na razpolago pa še 10 000 pušk, s katerimi lahko oboroži novih 10 000 ustašev. Ustaši imajo veliko zaupanje v Rusijo. Ona se pa ne more ganiti, ker pa zijo na njo vse države in zato pazi, da ne bi storila kakakega nepremišljenega koraka.

Eksplodija na parniku.

O eksploziji še vedno ni natančnejših poročil. Družba ima v Burgas svoje uradnike, ki ji vse brzojavnim potom poročajo. Dosedaj pa je družba izvedela le še za imena ponesrečenec. Sumi se, da brzojavke na kaki postaji vjamejo in jih ne dajo naprej. Vsekakor je to čudno.

Evropski kongres.

Ministerski predsednik Zanardelli bo predlagal pri kongresu sledeče točke: 1. Kongres naj obravnava makedonsko, starosrbsko, armensko in albansko vprašanje. 2. Balkansko ozemlje pripada balkanskim narodom; vevlasti nimajo nobene pravice do njega. 3. Balkanske države: Rumunija, Srbija, Bolgarija, Črna gora in Grška naj se z jednako pravico povabijo na kongres, ko vevlasti. 4. Povabijo naj se tudi glavni zastopniki makedonskega gibanja.

Carjev obisk.

Na merodajnih mestih se trdi, da je carjev obisk na Dunaju pri sedanjih razmerah velike politične važnosti in odločilen za nadaljni razvoj balkanskih razmer. Vsa akcija za reforme, ki jo je storila Rusija v začetku tega leta, je ostala brez sadu in razmere v evropskih vilajetih so vedno težavnejše. Vedno bolj se kaže potreba, da se program za reforme razširi, in vedno upravičenejši se kaže zahteva, da se imenuje za Makedonijo krščanski guverner. Prihodnje tedne bodo še počakali dunajski in petersburški krogi, da vidijo, kako se bodo stvari razvile; za sedaj je vojska še izključena. V pozni jeseni, ko bo vstaško gibanje valed zime ponehalo, se bodo začele diplomatske obravnave in se bode ustvarila situacija, ki bo onemogočila nov vstanek na pomlad.

Dejstvo, da grof Lamadorff spremlja carja, dokazuje, da se gre sedaj za važne politične pogovore.

Izpred sodišča.

Izpred ljubljanskega porotnega sodišča.

Uboj zaradi »pufa«. Dne 2. avgusta t. l. okoli 1/2 ure popoldne stala sta brata Jakob in Jožet Zabavnik in še nekaj drugih fantov pred radniško restavracijo v Toplicah pri Zagorju. Pridružit se jim tudi fant Janez Mikec po domače Stepčkov in Pavel Trinker, delavca v Toplicah. Oba sta bila jezna na Jakoba Zabavnika, ker je le ta pred nekako poldrugim mesecem v krčmi pri »Fužini« natakarič svetoval, naj ne daje Micku in Trinkerju na »puf«, in koj, ko sta to izvedela, sta sklenila, Jakoba Zabavnika napasti, a ta jima je ušel. Dotični popoldne sta se pa obdolženca pripravila, spoznavno uprizoriti preprič in pretep, kajti še med potjo, ko sta se bližala fantom, je rekel Trinker Mikecu, da naj ima nož pripravljen. Precej spodobetka je začel Mikec zbadati Jakoba Zabavnika, češ, da je okoli govoril, da ima na obe strani oster nož, Trinker mu je pa še pripomnil, da se je tudi izrazil, da bo vsacega ismed nju enkrat okoli ušes udaril. Sedaj se je pa še oglasil Jože Zabavnik: »Kaj boš ti smrkovec govoril? Kaj se hodiš sem prepirat, domov pojdi.« Takoj se je Mikec za Trinkerja potegnil, rekoč: »Pred teboj ne bo ta nikoli tiho, in v tem trenutku ga veka z odprtim nožem, katerega je imel že v žepu pripravljenega, po desni strani lica od ušes navzdol, tako da mu je prerezal vratne žile, valed česar je Jožet Zabavnik še tisti dan umrl. Mikec pripozna svoje dejanje, mej tem ko Trinker neče obstati, da sta se že prej pripravila na napad. Ker so porotniki vprašanja na krivdo obtožencev potrdili, je sodni dvor obsodil Mikeca in Trinkerja vsacega na štiri leta težke ječe z enim postom na mesec in na 2. avgusta vsacega kazenskega leta v temnico in trdim ležiščem.

Obsodbe urednikov na Ogrskem.

Iz Budimpešte se poroča, da je ondotno višje sodišče zavrnilo ničestno pritožbo urednikov »Kronstädter Zeitung«, ki sta bila od porotnikov obsojena radi »hujkanja proti Mažarom.« Urednik poslanec Korodi bo sedel eno leto in bo moral plačati 2000 kron globe, urednika dr. Horendi in dr. Sureso pa bodeta morala sedeti 6 mesecev in plačati 1000 kron globe.

Pri laški vojni mornarici žro.

Soc. laški poslanec Ferri je očital oficirjem v rimskem listu »Avanti«, da pri vojni mornarici krađejo. — Valed te obdolžitve tožili so oficirji laške vojne mornarice Ferri ja in list »Avanti«, a včeraj je bil Ferri in »Avanti« oproščen, a oficirji so bili obsojeni v povrnitev pravnih stroškov.

Razne stvari.

Najnovejše od raznih strani.

Pri vojaških vajah franco-ske armade, ki so se vršile na južnem Francoskem, je valed vročine obležalo 40 vojakov; dva sta umrla, med tema en oženjeni rezervist. — A retirana sta bila v Budimpešti en mož in ena žena, ker sta vrgla v cesarjev voz, ko se je cesar ravno peljal v dvorni grad, neko prošnjo. — O s v. O č e t u poroča »Piccolo«, da se je izrazil, da ne bo mogel dolgo časa ostati v Vatikanu. Ves je pobit in shujšan. — 9000 tekstilnih delavcev v stavki v Krimičavu pri Draždanah. Vsak teden dobe stavkujoči 65.000 mark podpore. — Stoletnico Deakovega rojstva proslave Madjari 17. oktobra t. l. na slovesen način. — Radi šivanke umrl. V Budimpešti je uradnik Hettfleisch z Dunaja popil v neki gostilni šivanko, ki je zšla v pivo. Ranil si je grlo tako, da je v nekaterih urah umrl. Zapušča na Dunaju vdovo in dva nepreskrbljena otroka. — Na kant je prišla založna v V. Mesečiču. — Konfiskacije v Srbiji. V Srbiji so konfiscirane vse knjige, v kateri je neka iz nemščine prevedena pravljica o nekem kralju Petru, ki je bil kot berač izpoden iz domovine. Ta pravljica je že jako stara, vendar je sedanjemu kralju Petru postala jako neljuba. — Nesreča na morju. Nek parnik, bržkone egiptške provenijence, se je razbil včeraj ob otoku Santorino. Le 8 pomorščakov je rešenih. Podrobnosti še niso znane. — Požar v petrolejskih rafinerijah. Lišti javljajo iz Marijonopola, da je bil požar, nastal v petrolejskih rafinerijah gališke karpatske družbe, sinoči lokaliziran. Družba je bila zavarovana. — Odklonjene uniforme. »Echo de Paris« javlja, da se je vojaška komisija končno veljavno izrekla proti uvedanju novih uniform, ki so se dne 14. julija privikar javno pomerile. — Strajk. 500 nakladalcev pristanišča v Nici, med temi tudi delavci parobrodskih družb »Faycinet« in »Axelbust«, so stopili v štrajk. Isti zahtevajo povišanje plačil. Blaga na desetih ladjah ni možno razložiti. —

Velikata tva pri banki. V Curihu je bilo pri odnotni okrajni denarnici nekemu slugi raz blagajniške mize ukradenih 15.000 frankov. — Nas cesar ostane v Budimpešti do 9. septembra nakar se vrne zopet na Dunaj. — Skupaj zraščeni sestri. Čehinji Roza in Jožeta Blažek sta sedaj v berolinskem panoptikumu. Deklici sta stari 23 let. Obe tehtati 85 kil. Roza je pred leti nek spekulant zasnužil, a Roza ga je odbila. — V žitu zgori. Iz Szegedina se poroča: Kmet Keller je peljal žito domov. Strela je udarila v voz, žito se je užgalo, konji so se splašili in vrgli voz na kmeta, ki je zgori v gorečnem žitu. — Velikanski požar je uničil na Francoskem v okraju Varu več tisoč hektarov vinogradov in štiri vasi. — Svojo sestro umorila je Marija Agnani v Faluzi v Italiji. — Omnibus za vožnjo po zraku izdelujejo po navodilih slavnega zrakoplovca Santos Dumonta. — Glubonemi promoviram. Te dni je bil v Lipskem gluhomemu Valter Kuntze promoviran doktorjem. — Guverner Milner se je iz Trsta podal v Marijine Toplice na Čehsko. — Velik požar v Moskvi. V Moskvi so pogorele tri tovarne usnja in zavod za izdelovanje vojaških uniform. — 40 milijonov priženil je angleški vojvoda Roxburgha, ki se je oženil s bogato Amerikanko gđ. Gelet. — Tekmovanje lepotic so priredili v Opatiji. Prvo darilo je dobila Aranka Hudomec. — Shod avstrijskih mesarjev se je vršil te dni v Linou. — Atentat na avstrijsko himno. Te dni je v Požunu pel član budimpeštanske gledališča, Kovač parodijo na avstrijsko cesar. himno. — Mednarodni kongres zaludsko higijeno se je pričel v Bruslju. Navzočih je 500 odposlancev iz raznih dežel. — Resnica o izbruhu Vezuva. Sedaj poročajo razni listi, da izbruh Vezuva zadnje dni ni bilo. Dotične brzojavke so odposlali raznim listom hotelirji, ki so menili s tem privabiti več tujcev v Neapolj. — Trikratni umor. Logar Martin Szalas v občini Kemend na Ogrskem je na lovu ustrelil svoja prijatelja Martina Szalasa, Davida Izalasa ter samega sebe. Vzrok so družinske razprtije. — Preiskava radi velikega požara v Budimpešti je dognala, da je dobil ogenj tako moč, ker so se pri zidanju trgovske hiše prezrli stavbinski predpisi. Vročine je bilo pri požaru 1500 stopinj in so se debela stekla v izlozkih popolnoma stopila. — Sina ustrelil. V Szotmarju je hotel kmet Franc Sütö ustreliti na vrtu svojega psa, ustrelil je pa po nepeevnosti svojega sina. — Policaj ropar. V Liverpoolu je aretirani nek policist, ki služi že 17 let pri policiji. Dokazali so mu, da je izvršil več ulomov. — Vulkan Geyser na Novi Zelandiji je te dni pričel bluvati. Metal je lavo in skale 800 do 900 visoko. Štiri osebe, ki so bile takrat v bližini vrha, so mrtve. — Dunajski izvoščiki radi preveč računajo. Radi tega bodo v vozeh morali imeti taksametre. — Tovarna čipk v Golu na Laškem je pogorela. 400 delavcev je brez dela. Škode je več milijonov lir. — 900.000 mark za 100 predavanj je Amerikanec Maurice Drau ponudil gospej Navarro — Anderson. — Lepo jesen nam prerokujejo za letošnje leto. — Bolgarski knez je dobil mnogo pisem od vstaških odborov.

Romarski vlak v Oglej in na sv. Goro.

Da ne bo kake neljube zmote, objavljamo naproseni še enkrat čas odhoda. Vlak odide z južnega kolodvora v Ljubljani proti Trstu (torej ne po gorenjski železnici) 8. septembra, Mali Šmarni dan, ob 11. uri 5. minut ponoči. Z Brezovice ob 11.19, iz Preserje ob 11.32, Borovnica 11.46, Logatca 12.28 po polnoči, Planine 12.44, Rakek 12.58, Postojna 1.21, Prestranka 1.34, Št. Petra 1.49, Nabrežina 3.23, Tržiča (Monfalcone) 3.49.

Dohod v Villa Vicentina ob 5. v Oglej ob 6., ob 7. pridiga in tiha sv. maša, ob 9. škofova pridiga in pontifikalna sv. maša, ob 1. odhod iz Ogleja, ob 2. iz Villa Vicentine, ob 1/4. v Gorico, ob 7. na sv. Goro. — V četrtek jutro ob 6. pridiga in tiha sv. maša, ob 9. pridiga in pontifikalna sv. maša. Ob 12. odhod z gore. — Spoved romarji lahko doma opravijo; priložnost bodo imeli pa tudi tam.

Nazaj v četrtek točno ob 4. uri popoldne iz Gorice in pride na Nabrežino ob 5.13, Št. Peter 7.04, Prestranek 7.17, Postojna 7.31, Rakek 7.49, Planina 8.01, Logatca 8.14, Borovnica 8.38, Preserje 8.50, Brezovica 9.00, Ljubljano 9.15. S to karto se ne more z drugim vlakom nazaj peljati.

Udeležba obeta biti velika in romanje jako lepo, ako bo vreme ugodno. Za lepo petje je preskrbljeno; dovoljenje za sv. odpustke iz Rima došlo. Karte so že dobé; zlasti za II. razred.

Ker smo podatke o odhodu vlaka za zadnji »Domoljub« prepoznali, prosimo uljudno gospode duhovnike, da jutri ali na

Šmarni dan vernikom to, kolikor se jim potrebno zdi, s prižnice prijavijo.

Nova zarota srbskih častnikov odkrita.

Nad 1000 srbskih častnikov vseh srbskih garnizij se je zarotilo, da maščuje umor kralja Aleksandra. Zadnje dni so imeli pri umoru neudeleženi častniki večkratne pogovore, kako bi nastopili proti onim 70 častnikom, ki so bili pri umoru vdeleženi. Sklenili so od kralja Petra, ki je sedaj v Nišu, zahtevati, da kaznuje morilce. Ea del častnikov je zahteval, umirovljenje zarotnikov, drugi del pa je zahteval naj se zarotnike kaznuje kot navadne zločince. Častniki so sklenili, ako kralj njihovi zahtevi ne ugoditi izstopiti iz armade, kar bi bilo za Srbijo v sedanjem trenutku jako kritično.

Nova t. z. zadevna zarota častnikov bi se pojavila danes po noči v Nišu, a vlada je izvedela za sestanek častnikov ter je v Nišu aretirala 38 častnikov. Vojni minister je došel v Niš. Med prebivalstvom vlada silno razburjenje. Pri aretiranih častnikih so našli spisan poziv na kralja, da častniki zahtevajo, da s smrtjo kaznuje morilce. Na pozivu je bilo podpisanih 700 častnikov. Mej aretiranci so stotnika Solović, Novaković in nadporočnik Prčić nečak 11. junija ranjenega ministra notranjih zadev Todorovića. Stotnik Solović je bil ordonančni častnik kralja Aleksandra. Srbski ministerski svet je imel pozno v noč sejo, v kateri je sklepal o sredstvih, katere je uporabil napram akciji častnikov, ki bi lahko imela krvav konec. Doselej ministerski svet še ni storil končnih sklepov.

O tej zadevi so došla še naslednja poročila:

Belgrad. Glavna voditelja v novem komplotu sta bila stotnika Pašić in Solović. Zarota je bila naperjena v prvi vrsti proti generalnemu adjutantu polkovniku Popoviću in proti častnikom, ki so se udeležili zarote proti kralju Aleksandru in ki so sedaj s kraljem v Nišu. Vse te častnike se je hotelo pomoriti. Častniki v Nišu so imeli zarotnike tudi med častniki v Beogradu, kamor je nenadoma odpotoval minister notranjih zadev. Zarota bi se izvršila po noči.

Novi Sad. Včeraj je deset srbskih vojakov pobegnilo preko Donave na Ogrsko, kjer so vojski izjavili, da že več tednov niso dobili nobenega plačila in da se je z njimi jako grdo ravnilo. V preteklem tednu je na ta način pobegnilo nad trideset srbskih vojakov.

Travnik v Bosni pogorel.

K včerajšnjem poročilu »Slovenca« o velikanskem požaru v Travniku se poroča iz Sarajeva: Popolnoma pogorelo je okoli 600 poslopij, med njimi tudi sedem mošej, ena sinagoga. Več oseb je zgori. Požar je povzročila iskra iz železniškega stroja.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 5. septembra. Cesar je sprejel v avdijenci avstro-ogrškega poslanika v Berlinu grofa Szögyeny Maricha v zadevi dohoda nemškega cesarja na Dunaj. Gotovo je cesar s poslanikom tudi govoril o položaju na Ogrskem.

Trst, 5. septembra. Laži, katere sta posebno »Narod« in »Soča« širila o novem papežu in ga razglasila za nasprotnika glagolice, so pojašnjene. Patrijarh Sarto se ni nikdar izrekel proti glagoliški maši in da tozadevnega pisma nekemu Linardichu Sarto nikdar pisal ni. Dopisnik liberalnega dalmatinskega »Jedinstva« pravi, da se je sam prepričal, da je pismo ponarejeno. Obratno je res, da je novi papež jako naklonjen glagolici.

Budimpešta, 5. septembra. Pri cesarju v avdijenci so bili doslej staro-liberalni poslanci večine, ki so voljni privoliti najmanj koncesij ali pa sploh nič. V avdijenci so bili včeraj grof Khuen Hedervary, grof Julij Andrassy, tajni svetnik Hieronymi in grof Štefan Tisza. Danes je bil sprejet pri vladarju finančni minister Lukacs, o katerem tudi nekateri govore, da mu bode cesar poveril sestavo kabineta, kar se pa ni zgodilo. Wekerle ni baje potom Polonyja nič dosegel pri opoziciji, zato baje nima upanja, da bi mu vladar poveril sestavo kabineta. Tudi o Apponyju je baje to izključeno. Wekerle in Appony ne pride več k cesarju. Tudi Khuen ne pride več v poštev. Skoro gotovo cesar že danes imenuje dotično

osebo. Madjarskega armadnega povelja Madjari ne dobe, pač pa več narodnih koncesij sedaj ali pa v bližnji bodočnosti. Pri zastavah in drž. znamenjih bo ogrsko državno pravo označeno, madjarsčina se uveljavi pri vojaških vzgojevaliških in sodiških, madjarski častniki bodo iz Avstrije prestavljeni na Ogrsko in v notranji vojaški službi pride do veljave madjarsčina. Košut izjavlja, da brez madjarskega armadnega jezika ne bo miru.

Budimpešta, 5. sept. Avdijenca finančnega ministra Lukacs pri vladarju je bila po 2. uri popoldne končana. Vladar je vpošteval razloge Lukacsove in ga radi tega ni poveril s sestavo novega kabineta.

Budimpešta, 5. septembra. Tukajšnja vojaška garnizija ni odšla k vojaškim vajam, ker se boje nemirov v Budimpešti.

Praga, 5. septembra. Predsednik gosposke zbornice knez Windischgrätz je tudi cesarju izročil memorandum v zadevi madjarskega armadnega jezika in madjarskih zahtev.

Most, 5. septembra. V torek se bo vršil tu vsenemški strankarski shod.

Moravska Ostrova, 5. septembra. Gibanje premogarjev je vedno večje. Pri Petrovi in Mihaelovi jami so pričeli rudarji stavkati. Tudi zidarska stavka traja dalje in se razširja. Včeraj je vladni zastopnik razpustil neki shod stavkajočih zidarjev. Delavci v tovarni bakra so izločeni od dela.

Zemun, 5. septembra. Ze dva dni so vojaške čete v Srbiji konsignirane. Kralj Peter išče potov, da bi konflikt s častniki na miren in dobrohoten način izravnal. V garnizijah je mnogo vrišča. Gotovo je sedaj, da je velika večina častnikov nastopila proti morilcem kralja Aleksandra. Aretacije častnikov se radi tega ne nadaljujejo. Z aretiranci v Nišu popolnoma soglašata divizionar Janković, zato se z aretiranimi častniki jako obzirno postopa. Nekateri imajo samo hišni zapor. Aretirani častniki ne bodo strogo kaznovani, ker se v svoji proklamaciji oglašajo le proti Aleksandrovim morilcem za častniško čast in z nobeno besedico ne razžalijo kralja Petra. Med občinstvom vzbuja zadeva mnogo pozornosti in nemira. Občinstvo se še vedno boji novih krvavih spopadov. Najraznovrstnejše neverojetne vesti se širijo. Eno tako poročilo pripoveduje, da imajo častniki kralja Petra v Nišu zaprtega.

Belgrad, 5. septembra. (Uradno poročilo.) Doslej je aretiranih 28 častnikov v garniziji Niš. Nekateri drugi častniki imajo hišni zapor. Preiskave se nadaljujejo. Kljub tem dogodkom kralj Peter ni prekinil svojega potovalnega programa in se jutri vrne v Belgrad.

Sofija, 5. septembra. (C. B.) Finančni minister Manušev je v Euxinogradu pri kopanju utonil.

Sofija, 5. septembra. Sobrajanje je razpuščeno. Nove volitve se v kratkem vrše.

Lizabona, 5. septembra. Tu se zagotavlja, da je portugalski kralj Karol velevali že zaupno obvestil, da v slučaju smrti kralja Alfonza, proglasi aneksijo Španije po Portugalski ter se proklamira iberijskim cesarjem. Uradno še ni potrjena ta vest.

Novo mesto, 5. sept. Jernej Herček, mlinarski pomočnik pri Andreju Gerčarju na Malem Globokem, je bil pred porotnim sodiščem obsojen radi tatvine na 5 let težke ječe.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 806.2 m, srednji srčni tlak 736.0 mm

Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celsiusu	Vetrovi.	Nebo	Pojasnilo
4. 9. sveč.	741.0	17.6	sl. svzh.	jasno	
7. jut.	741.3	10.3	;	megla	0.0
5. 2. popol.	739.7	25.3	;	jasno	

Srednja včerajšnja temperatura 13.0°, normale 16.4°.

Dunajska borza	
dan 4. septembra	
Skupni državni dolg v notah	99.95
Skupni državni dolg v srebru	99.90
Avstrijska zlata renta 4%	120.35
Avstrijska krona renta 4%	100.45
Avstrijska inv. renta 3 1/2%	92.30
Ogrska zlata renta 4%	118.75
Ogrska krona renta 4%	97.85
Ogrska inv. renta 3 1/2%	84.45
Avstro-ogrsko bančne delnice	15.79
Kreditne delnice	844.—
London vista	239.10
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. v	117.82
20 mark	23.49
20 frankov	19.66
Italijanski bankovci	95.15
C. kr. cekini	11.35

Zahvala.

Iskreno se zahvaljujem za mnogo-brojno udeležbo pri pogrebu nepozabne gospe

Ane Rekar roj. Kollmann.

Zahvaljujem se darovalcem šopkov in vencov in pevcem za petje. Dalje se zahvaljujem čestitim sestram usmiljenkam in vsem, ki so izkazovali predragi ranjci ob njeni bolezni svoje sočutje, zlasti cenjenim rodbinam Bock, Avsenek in dr. Catti.

Posebno toplo se zahvaljujem blagorodnemu gospodu dr. Jelovšku, c. kr. višjemu okrajnemu zdravniku v Radovljici za požrtvovalno lečenje predrage ranjce.

1167 1—1 **Žalujoči ostali.**

Begunje, dan 4. septembra 1903.

„SLOVENEČ“ se prodaja

odslej v naslednjih ljubljanskih tobakarnah:

- Blaž N., Dunajska cesta 12.
- Brus Maks, Pred skofijo 12.
- Dolenc Helena, Južni kolodvor.
- Fuchs H., Marija Terezije cesta 14.
- Kališ Alojzij, Jurčičev trg 2.
- Kanc Albin, sv. Petra cesta 14.
- Kristan Ivan, Resljeva cesta 24.
- Kuštrin Agneza, na Bregu 6.
- Podboj Ivan, Sv. Petra cesta 101.
- Saje Ant., Dunajska cesta 19.
- Sever Mar., Gosposke ulice 11.
- Sušnik Josipina, Rimska cesta 24.
- Swatek Jos., Mestni trg 25.
- Tenente Rudolf, Gradaška ulica 10.
- Tonich Ivana, Florijanske ulice 1.
- Vesel Andrej, Prešernove ulice 20.
- Vrhovc Ivan, Sv. Petra cesta 52.

1132 6—6

Iv. KORDIK v Ljubljani

trgovina z galanterijskim blagom
Prešernove (Slonove) ulice št. 10—14
priporoča svojo veliko zalogo
jedilnih in kuhinjskih potrebščin
iz alpake in alpaka-srebra

Predmeti iz alpake (irpežne bele kovine) veljajo:
1 tucat ille, navadnih gld. 4.40, težkih gld. 5.50, 1 tucat ille za kavo gld. 2.20, težkih gld. 2.60, 1 tucat nožev ali vilic gld. 6.—, 1 tucat vilic za moko gld. —.80, za juho gld. 2.—.
Noži in vilice z ročnicem, košenim ali trdo-lesnim ročajem: 12 parov navadnih od gld. 1.80 do gld. 3.—, 12 parov boljših od gld. 3.50 do gld. 7.50.
Srečni iz alpake visoki 31 cm gld. 2.—, 24 cm gld. 2.30, 26 1/2 cm 2.60, 21 9—12

Dr. FRANC ZUPANC ne bo ordiniral do 20. septembra.

1146 2—2

Avsolventinja trgovskega tečaja

s prav dobrim spričevalom Rozalija Judnič, učiteljeva hči v Postojni, sedaj v Trnovem pri Ilirski Bistrici h. št. 104, išče službe kot

komptuaristinja ali knjigovodkinja.

Ista je zmožna slovenskega, nemškega in italijanskega jezika.

Perje za postelje in puh

priporoča po najnižjih cenah
F. HITI,
Pred škofijo šte. 20.
Zunanja naročila se točno izvršujejo.
Podpisani obžalujem, da sem pisal
žaljivo dopisnico z dne 27. 7. t. l. na
gosp. Ivan Hronek-a, knjigovodjo v
Ljubljani in prosim istega odpusčenja.
Fr. Šabec
pomožni uradnik.
1162 1-1

Trgovski pomočnik
18 let star, z dobrim spričevalom, želi vstopiti
v službo v trgovino mešanega blaga kje na
deželi. Vstop z začetkom oktobra. Naslov
pove upravništvo „Slovenca“.
1149 3-1

Naprodaj je hiša
iz proste roke v Slomškovih uli-
cah št. 13 z velikim vrtom.
Več se poizve ravno tam v hiši na dvorišču.
1145 3-1

Dijakinja
sprejme se v popolno oskrbo.
Lepo pritlično stanovanje in vrt, več se izve
pri upravništvu „Slovenca“. 1154 2-1

Na stanovanje in dobro
hrano se sprejme
nekaj dijakov
iz boljše rodbine.
Več se poizve na Kongresnem trgu št. 6 v prvem
nadstropju nad vodo. 1163 3-1

Kuharica
dobro izkušena želi v službo vsto-
piti pri kakem g. duhovniku.
Več pove upravništvo „Slovenca“. 1160 2-1
Išče se poštena in pridna
služkinja.
1159 3-1

Ista mora biti dobro vajena pri
otročih in znati malo kuhati.
Plača po dogovoru.
Kje, poizve se v upravništvu „Slovenca“.
Vinarsko in sadjarsko društvo
za Brdo v Gorici
priporoča gospodom krčmarjem in zasebni-
kom pravo, pr stao

Brisko vino
po prav zmernih cenah.
Razpošilja se v sodčkih od 56 litrov
višje ter na željo tudi vzorci.
Ob enem priporočamo ljubiteljem sadja
tudi razno sadje. 1101 8-4
Sedež društva je:
Gorica, ulica Barzellini št. 20.

Tovarna pečij in raznih
prstenih izdelkov
Alojzij Večaj
Ljubljana, Trnovo, Opekarska
cesta, Veliki stradon št. 9
priporoča slav. občinstvu in preč.
duhovščini svojo veliko zalogo
barvanih prstenih
pečij in štedilnih ognjišč
kot: rujavih, zelenih, belih, modrih,
sivih, rumenih itd., kar najbolj trpež-
nih in po modernih modelih izde-
lanih. **Cene nizke.** 36 52-36
Lasni izdelek.
Ceniki franco in brezplačno.

Proda se pod roko,
novo zidana hiša (v podobi vile), z lepim
sadnim vrtom, ležeča ob glavni cesti v št. Jurij
pri Kranju, pri kateri se nahaja tudi javna vaga
in je jako pripravna za vsako kupčijo.
Prodajalne pogoje daje gospa Marija Ma-
renčič v Kranju. 1139 2-1

laneza Trdine
zbranih spisov
je pravkar izšla prva knjiga:
Bahovi
buzarji in Iliri.
Prezanimiva epizoda iz južno-
slovanske zgodovine.
Knjiga, važna za vsakega za-
vednega Slovenca.
Cena 3-1, po pošti 3-20.
Založil L. Schwentner
v Ljubljani. 1165

Sprejmeta se
dva dijaka
(ali dve gospodični)
na hrano in stanovanje na sv. Petra
cesti št. 27. Na razpolago je lep vrt.

Cena vžigalic:
1 orig. zaboj s 500 zavitki (normal) K 48-
franko Ljubljana, 2% popusta.
VŽIGALICE
družbe sv. Cirila in Metoda
Zaloga pri Iv. Perdanu v Ljubljani
MAL POLOZI DAR
DOMU NA ALTAR!
Te vžigalice
so pridružbi sv. Cirila in Metoda
v LJUBLJANI.
Iv. Perdan, Ljubljana.
1 orig. zaboj s 500 zav. (Flaming) K 52-
franko Ljubljana, 2% popusta.

Upokojen učitelj,
bivajoč v Ljubljani, želi prevzeti kako
pisarniško delo. Več pové naše ur. dništvo.
1085 3-3

Otvoritev sezone
v
mejnarodni panorami
Ljubljana, Pogačarjev trg.
Z povsem novo briljantno razsvetljavo.
Razstavljeno!
Ta teden od 6. do 12. septem-
bra 1903.
Ob slikovitem
gardskem jezeru.
Odlikovane so bile razstavljene slike
na velikih in svetovnih razstavah v
Londonu, Čikagu, Parizu, na Dunaju,
v Budimpešti, Berlinu, Havru, Ham-
burgu, Bordeaux-u in St. Petersburgu.
Težko se dobi enak umetniški zavod,
ki bi imel toliko tako častnih odlikovanj.
Vse časopise se je izrazilo zelo priznalno
posamnih predstavah.
Odprto vsak dan od 9. do
12. ure dopoldne in od 2. ure
do 9. ure zvečer.
Velespoštovanjem
1155 1-1 **ravnateljstvo.**

**G. kr. tobačna — glavna tovarna v Ljubljani, dne 2. sep-
tembra 1903.**

Razglas.

G. kr. tobačna glavna tovarna v Ljubljani razpisuje v nabavo potrebnih desek, plohov, obročev, sodčkov,
dog in premoga za leto 1904 oziroma 1905 konkurenčno razpravo.
Pismene ponudbe, vsaka pola kolekovana z 1 K in opremljene s pobotnico o 10% varčini, zaračunjeni
po zaslugi za leto 1904 in vloženi pri kaki c. kr. blagajni, dopošljejo naj se najkasneje do 1. oktobra 1903
11 h dopoldne na podpisano c. kr. tobačno glavno tovarno.
Napis naj se glasi: »Ponudba za dobavo desek, plohov, obročev i. t. d. k št. 5152 1903«.
Za leto 1904 potrebovale se bodo naslednje množine:
4 m dolge, 14 mm debele deske iz mehkega lesa in sicer:
4.000 kosov desek 19 cm širokih 1.200 kosov desek 19 cm širokih
7.000 „ „ 21 „ „ 1.500 „ „ 23 „ „
7.000 „ „ 25 „ „ 2.000 „ „ 25 „ „
7.000 „ „ 27 „ „ 1.800 „ „ 27 „ „
6.000 „ „ 29 „ „ 1.800 „ „ 29 „ „
5.000 „ „ 31 „ „ 1.200 „ „ 31 „ „
5.000 „ „ 33 „ „ 1.200 „ „ 33 „ „
1.500 „ „ 25 „ „ 800 „ „ 35 „ „
1.300 „ „ 31 „ „ 500 „ „ 37 „ „
1.200 „ „ 39 „ „ 500 „ „ 39 „ „
52.000 „ „ 13.000 „ „
1.000 kosov 4 m dolgih 26 mm debelih in 326 mm širokih desek (miki les).
200 „ „ 4 „ „ 33 „ „ 316 „ „ „ „ „ „
300 „ „ 4 „ „ 40 „ „ 316 „ „ „ „ „ „
500 „ „ 4 „ „ 53 „ „ 316 „ „ „ „ „ „
300 „ „ 4 „ „ 58 „ „ 316 „ „ „ „ „ „
8 m² 260 mm širokih 53 mm debelih in 2 m dolgih plohov iz trdega lesa (hruška, javor) 12 m² obse-
kanih hlodov različnih širin.
100 kosov hrastovih pragov dolgot: 1,5 m. širokost: 0,19 m, visokost: 0,15 m.
1000 kosov leskovih velikih obročev dolgot 3-5 m v zvezkih po 50 kosov.
130.000 kosov leskovih malih obročev dolgot 2-5 m v zvezkih po 100 K
500 kosov velikih bukovih sodov po 2 hl.
1200 kosov bukovih dog 80 cm dolgih.
1400 kosov hrastovih dog 116 cm dolgih.
1000 kosov hrastovih dog 70 cm dolgih
21.000 meferskih stotov premoga.
Potrebne množine za leto 1905 v približnem številu kakor v letu 1904 naznanile se bodo zalagateljem
pred potekom 1 1904.
Zahtevana kakovost potrebnega blaga in oddajalni čas razvideti je iz posebnih dobavnih pogojev kateri
so vsakemu v pisarni c. kr. tobačne glavne tovarne na vpogled, in mora ponudnik sporazumljenje z njimi v
ponudbi izrečno potrditi.
Ponudbe glase se lahko za jedno ali pa 2 leti.
Cene postaviti je posamezno za jedno ali oveljetno oddajo v črkah in številkah loco c. kr. tobačna glavna
— tovarna.
Ponudbe, katere so v zvezi s ponudbami drugih oddajalcev, kakor tudi konkretne ponudbe so ne-
dopustne.
Sicer pa veljajo splošni pogoji za dobavo gospodavstvenega blaga št. 6363/ 1899., kateri so v c. kr. to-
bačni glavni tovarni med navadnimi uradnimi urami vsakemu na vpogled.
Ponudniki morajo sporazumljenje z njimi v ponudbah natančno izreči.
Razsodbo o vposlanih ponudbah pridrži si c. kr. glavno ravnateljstvo tobačne uprave na Dunaji in ima
tudi pravico oddati dobavo posameznega blaga ločeno za jedno ali dve leti.
Vsak ponudnik se zaveže s svojo ponudbo do končne razsodbe c. kr. glavnega ravnateljstva tobačne
uprave in se tako odreče določbam § 862 a, drž. zak., potem členov 318 in 319 trg. zak. glede na rok ob-
vestila o končni razsodbi njegove ponudbe
Zakasnelo došle in take ponudbe, katere ne odgovarjajo v polnem obsegu navedenim pogojem, se ne
bodo vpoštevale.

Išče se
zanesljiva oseba iz boljše rodbine kot oskrbnica
k dvema osebama Plača po dogovoru.
Eventuelno se ravno tam odda
stanovanje,
obstoječe iz ene zobe in kuhinje s pritliklinami za
malostevino obitelji proti oskrbi dveh oseb.
Več pové upravništvo „Slovenca“. 1141 2-2

Sprejmejo se
dijaki
z dobre hiše na hrano in stanovanje, ker
so z vsem preskrbljeni. 1124 3-
Kongresni trg št. 6, I. nadstr. za vodo.

Gobe, venecijanske in španske. Najcenejše ima
Ljubljani, Franciskanske ulice. opozorilo
Vnanja naročila proti povzetju. 22 11-2
V najem se odda
hiša - gostilna
št. 40. v Vižmarjah,
v kateri je že več let gostilna, prodaja spe-
cериjskega blaga in tobaka. 1137 3-3
Več se izve št. 20. v Vižmarjah.

Lekarna pri „Angelu varhu“
J. R. Hočevar-ja 1106 3-2
na Vrhniki.
Zaloga vedno svežih in pristnih zdravil.
Razne domače in tuje specialitete.
Raznovrstna zdravila za živino.
Pošiljatev zdravil tudi po pošti.

Med. univ.
dr. Ivan Jenko
stanuje in ordinuje od 1 $\frac{1}{2}$ 2 do 1 $\frac{1}{2}$ 4
popoldne sedaj
Dunajska cesta 18.
Dalmatinove ulice 1.
(Hiša Kmetske posojilnice.) 1148 2-1

Razglas.

Na c. kr. cesarja Franca Jožefa gimnaziji v Kranju se začne šolsko leto 1903/1904

dne 18. septembra

s slovesno službo božjo.

Vzprejemne skušnje v I. razred se bodo vršile dne 16. septembra od pol 9. ure dalje.

Učenci, kateri žele biti vsprejeti v I. razred, se morajo v spremstvu svojih staršev ali njih zastopnikov 15. septembra dopoldne od 9. do 12. ure oglasiti pri gimnazijskemu ravnateljstvu ter s seboj prinesiti krstni list in šolsko naznanilo.

V II. do VIII. razredu se bodo učenci vsprejemali dne 16. septembra.

Vsak na novo vstopivši učenec plača 4 K 20 h vsprejemnine in 2 K 60 h prispevka za učila in igralna sredstva; zadnji znesek morajo plačati tudi učenci, ki so bili že doslej na zavodu.

Ravnateljstvo c. kr. cesarja Franca Jožefa gimnazije

v Kranju, dne 2. septembra 1903.

1144 2-1

Naznanilo.

Na c. kr. I. državni gimnaziji v Ljubljani (Tomanove ulice šte. 10) se prične šolsko leto 1903/4 s slovesno službo božjo

dne 18. septembra 1903.

Na novo vstopajoči učenci se bodo vpisovali: v I. razred dne 15. septembra od 9. do 12. ure, v ostale razrede dne 16. septembra od 9. do 12. ure.

Učencem, ki so doslej obiskovali ta zavod, se je javiti dne 17. septembra dopoldne.

Natančnejša pojasnila se nahajajo v razglasilu v šolskem poslopju.

Po naredbi c. kr. deželnega šolskega sveta z dne 28. avgusta 1894. l., št. 2354, se smejo učenci, ki po svojem rojstvu ali po rodbinskih razmerah pripadajo ozemlju c. kr. okrajnih glavarstev v Črnomlju, Kranju, Novem mestu, Radovljici in ozemlju c. kr. okrajnih sodišč v Kamniku, Kostanjevici, Mokronogu in Višnji gori na tukajšnji gimnaziji sprejemati le izjemoma v posameznih, posebnega ozira vrednih slučajih in to le po dovoljenju c. kr. deželnega šolskega sveta.

1158 3-1

Ravnateljstvo c. kr. I. državne gimnazije.

V Ljubljani, dne 4. septembra 1903.

Hamburg-Amerika Linie

Največje najstarejše parobrodno društvo na svetu.

Njega parobrodje obsega 280 velikanskih parnikov.

v Ameriko zanesljivo v 6 dnevih

direktna, najhitrejša prekomorska vožnja z brzoparniki iz Hamburga v Novi York ali pa v Halifax.

Brezplačna vsakovrstna pojasnila daje od visoke vlade potrjeni zastopnik:

Hamburg-Amerika Linie

Fr. Seunig v Ljubljani

Dunajska-cesta št. 31 poleg velike mitnice ali šrange.

1153 52-1

Žaga v zakup.

1136 3-2

Enostavna žaga v Stari Fužini (v Bohinju) last verskega zaklada kranjskega, daje se vnovič za čas od 1. novembra leta 1903 do konca oktobra leta 1906 v najem.

Pisemne ponudbe vročiti je najdalje

do sobote, 19. septembra t. l. opoldne

pri podpisnem oskrbništvu, zri kateremu se izvedó zakupni pogoji.

Ponudbe opremljati je s kolekom za eno krono.

Znesek ponudene letne zakupnine pisan mora biti s številkami in z besedami.

Ponudbe podpisane morajo biti po ponudniku, kateri ima navesti svoj stan in svoje bivališče s hišno številko vred.

C. kr. oskrbnništvo gozdov in domen v Radovljici,

dne 30. avgusta 1903.

C. kr. gozdni in domenski oskrbnik:

Pirker.

Več

mlatilnic, gepeljnu, slamoreznic

najnovjših vrst odda po znižani ceni

Fran Zeman

Ljubljana, Poljanska cesta.

1161 2-1

Oznanilo.

Na c. kr. umetno-obrtni strokovni šoli v Ljubljani

(šola za obdelovanje lesa; šola za umetno vezenje in čipkarstvo; javna risarska šola za mojstre in pomočnike; javna risarska šola za dame) se prične šolsko leto

dne 19. septembra.

Na novo vstopajoči učenci in učenke se morajo v spremstvu svojih staršev ali njih namestnikov zglasti pri ravnateljstvu v Zatiškem dvorcu, Stari trg št. 34

dne 16. ali 17. septembra

dopoludne od 9. do 12. ure, ali popoldne od 3. do 5. ure.

Na šoli za obdelovanje lesa se nahaja posebni dveletni pripravljavni tečaj in triletni strokovni oddelki za mizarstvo, strugarstvo, rezbarstvo, podobarstvo in pletarstvo. Pripravljavnemu tečaju je naloga, pripravljati za vstop v navedene oddelke ali pa sploh za vstop v katerikoli obrt.

Sprejemni pogoji:

A) Na dnevni šoli za obdelovanje lesa:

a) v I. letnik pripravljavnega tečaja se sprejemajo učenci, ki se izkažejo z znanjem ljudske šole in ki bodo dovršili dvanajsto leto svoje starosti do 1. jan. 1904;

b) v II. letnik pripravljavnega tečaja vstopajo dečki, ki se izkažejo z znanjem I. letnika in ki bodo do 1. jan. 1904 dosegli starost 13 let;

c) v I. letnik kacega strokovnega oddelka se sprejemajo učenci, ki so dovršili pripravljavni tečaj ali meščansko šolo ali tri razrede srednje šole (pri takih se neugodni redi iz latinskega in grškega jezika ne vpoštevajo) in ki dosežejo v tekočem letu starost 14. let;

č) v pletarski oddelok se sprejemajo učenci, ki so dovršili ljudsko šolo in imajo starost 14. let.

B) Na dnevni šoli za umetno vezenje in čipkarstvo:

Na novo vstopajoče učenke se morajo izkazati z dovršeno ljudsko šolo in s starostjo 14. let; izjemoma zadošča tudi starost 12. let.

C) V javni risarski šoli se sprejemajo učenci in učenke celo šolsko leto, kolikor to dopuščajo prostori.

V Ljubljani, dne 5. septembra 1903.

1157 3-1

C. kr. ravnateljstvo.

Trorazredna

cesarja Franca Jožefa I. mestna višja dekliška šola v Ljubljani.

(S pravico javnosti, podeljeno z odlokom vis. c. kr. ministerstva za bogočastje in nauk z dne 12. julija 1900, št. 18.588.)

Gosposke ulice šte. 8.

Za šolsko leto 1903/1904 boje vpisovanje dne 16. in 17. septembra od 9. do 12. ure dopoldne v ravnateljevi pisarni.

Dne 18. septembra od 8. ure nadalje boje sprejemni izpit za tiste na novo vstopivše gojenke, ki še niso dovršile 8. razreda ljudske ali 3. razr. meščanske šole.

Dne 19. septembra se prične osmo šolsko leto s slovesno skupno službo božjo.

Deklice, katere žele vstopiti v mestno višjo dekliško šolo, naj se v spremstvu svojih roditeljev ali njih namestnikov osebno oglašajo ter izkažejo z izpričevali o svojem dosežanju šolanju, za sprejem v I. letnik pa posebej še z rojstvenim listom, da bodo dopolnile 14. leto vsaj do konca prvega polletja šolskega leta.

Vsaka deklica plača pri vpisovanju 4 K prispevka za učila, gojenke I. letnika pa poleg tega še 4 K soračjemnine. — Šolnina znaša za vsako polletje 10 K.

Obvezni učni predmeti so: veronauk, slovenščina, nemščina, francoščina, zgodovina, zemljepis, matematika, fizika, prirodopis, risanje, ročna dela, odgojeslovje, gospodinjstvo, zdravoslovje, — **prostovoljni** pa: lepopisje, telovadba, petje, stenografija.

Zavod ima značaj srednje šole, podpirata ga država in dežela kranjska, na njem po- učujejo večinoma profesorji c. kr. srednjih šol.

Z mestno višjo dekliško šolo je združen poseben trgovski tečaj, namenjen v prvi vrsti absolventinjam tega zavoda, potem pa tudi drugim deklicam, če so dopolnile vsaj 16. leto in dokažejo v posebnem sprejemnem izpitu dovolj sposobnosti za trgovske nauke.

Vpisovanje za trgovski tečaj boje dne 22 in 23. septembra od 11. do 12. ure.

Vsa natančnejša pojasnila daje ravnateljstvo.

V Ljubljani, dne 1. septembra 1903.

Ravnateljstvo cesarja Franca Jožefa I. mestne višje dekliške šole.

1147 3-2

C. kr. moško in žensko učiteljske v Ljubljani.

Št. 392.

1003 3-2

Razglas

o pričetku šolskega leta 1903/4 na obeh c. kr. učiteljskih v Ljubljani.

A. Vpisovanje v c. kr. otroški vrtec, kakor tudi v c. kr. deško in dekliško vadnico bo v torek, dne 15. septembra 1903 od 8. do 10. ure dopoldne. Redni pouk v c. kr. otroškem vrtcu in na c. kr. vadnicah se prične v sredo, dne 16. kimavca 1903 ob 8. uri zjutraj.

B. Gojenke, ki želé vstopiti v I. letnik c. kr. ženskega učiteljske ali pa v učni tečaj za otroške vrtnarice, naj se zglašajo v ponedeljek, dne 14. kimavca t. l. med 8. in 11. uro dopoldne. Sprejemne preizkušnje se prične v torek, dne 15. kimavca ob 8. uri zjutraj.

C. Zglasti za I. letnik c. kr. moškega učiteljske se bodo sprejemali v ponedeljek, dne 21. kimavca od 8. do 11. ure dopoldne.

Preizkušnja iz posluha bo ravno tisti dan od 8. do 12. dopoldne in od 2. do 4. ure popoldne, pismena sprejemna preizkušnja pa se prične v torek, dne 22. kimavca 1903 ob 8. uri zjutraj.

D. Doznanji gojenci II., III. in IV. letnika na c. kr. napakem učiteljske naj se zglašajo v četrtek, dne 24. kimavca 1903 ob 9. uri dopoldne, doznanje gojenke II., III. in IV. letnika c. kr. ženskega pa ravno tisti dan ob 10. uri dopoldne.

V 2., 3. in 4. razred c. kr. deške in dekliške vadnice in v II., III. in IV. letnik c. kr. ženskega učiteljske se zaradi pomanjkanja prostora nihče ne more na novo sprejeti.

Vse natančnejše stvari se lahko poizvedó iz razglasa, ki je nabit na črni deski obeh c. kr. učiteljskih.

Ravnateljstvo c. kr. moškega in ženskega učiteljske v Ljubljani,

dne 1. kimavca 1903.

Domača umetalna steklarija Avg. Agnola v Ljubljani, Dunajska cesta 9, poleg „Figovca“

se priporoča prečast, duhovščini in cerkvenim predstojništvom v naročila za izdelovanje
cerkvenih oken in vrat, vdelenih s katedralnim steklom ali s
svincem obrobljenim belim ali barvenim steklom,

s steklom z umetno slikarijo

strokovnjaško dobro, zajamčeno in trpežno izvršeno v lastni delavnici, od najpreprostejšega do najčistejšega

Okvirja tudi slike in podobe, prenavlja in popravlja stare predmete.

Št. 50/Z.

Sprizalo,

s katerim podpisani potrjuje, da je velečislana
tvrda za stavbeno in umetno steklarstvo
AVGUST AGNOLA v Ljubljani, v polnem in le-
pem soglasju z gotoko arhitekturo, izvršila prav
pohvalno steklarska dela v novi župni in dekanjski
cerkvi v Šmartnem pri Litiji.

Okenj 32, v raznovrstnih gotških oblikah,
slikanih umetno na steklo v okusnih okrasnih strogo
po gotških pravilih, v barvah nežno-svitlih in ne
vpjocih — svedoči jasno, da smo vdobili Slovenci
v gosp. Avg. Agnola tudi v tej stroki spretnega,
domačega umetnika, kateremu z mirno vestjo za-
upamo slična dela.

V pripravi po ostalih ofertah za to delo,
se vestno zadržuje, da so cene gosp. Avg. Agnola
prav zmerne. Priporoča se kar najtoleje vsem,
posebno pa onim cerkvenim predstojnikom, kateri
razpolagajo sicer z malimi sredstvi, pa bi oskrbeli
radi svojim cerkvam kaj lepega.

Župni urad v Šmartnem pri Litiji
dne 9. februarja 1901.

Ivan Lavrenčič,
župnik in dekan.

Prevzema tudi vsa stavbilska steklarska dela ter priporoča svojo izborna
zalogo vsakovrstnega steklarskega blaga.

927 52-7

St. 9018

Razpis.

1119 2-2

Na kranjski kmetijski šoli na Grmu pri Novem mestu z dveletnim slovenskim
poukom je oddati

šest deželnih ustanov

za prihodnje šolsko leto 1903/4, ki se prične

dne 3. novembra 1903.

Pravico do teh ustanov imajo sinovi kranjskih kmetovalcev in vinogradnikov, ki
so vsaj 16 let stari, čvrstega zdravja ter so z dobrim uspehom dovršili ljudsko šolo.
Prednost gre takim mladeničem, ki ostanejo po dovršeni šoli gotovo na svojem domu in
se bodo pečali s kmetijstvom, vinarstvom in sadjarstvom.

Učenci z ustanovami imajo brezplačno hrano, stanovanje in pouk v šolskem za-
vodu; za obleko, živотно perilo, obuvalo ter šolske potrebščine pa si morajo sami skrbeti.

V šolo se sprejemajo tudi plačujoči in zunanji učenci.
Plačujoči učenci plačujejo za hrano po 60 h na dan in po 40 K šolnine na leto
ter stanujejo in se učé brezplačno v zavodu. Za vse druge potrebščine si morajo sami
skrbeti.

Zunanji učenci (eksternisti) stanujejo zunaj zavoda in plačujejo po 40 K šolnine
na leto.

Hrano je plačevati naprej v mesečnih obrokih, šolnino pa v dveh letnih obrokih
in tudi naprej.

Prošnje, svojeručno pisane in kolkovane s kolkom 1 K, je poslati do 15. sept.
tl. vodstvu Kranjske kmetijske šole na Grmu pri Novem mestu.

Vsaki prošnji je priložiti rojstni list, izpričevalo o dovršeni ljudski ali kaki višji
šoli, zdravniško potrdilo o trdnem zdravju in izpričevalo županstva in župnega urada o
lepem navedenem vedenju prosilca.

Prošnji za sprejem proti plačilu je priložiti obvezno pismo (reverz) starišev, ozi-
roma varuha zaradi vzdrževanja učenca.

Vsak prosilec mora delati sprejemno izkušnjo iz slovenskega jezika in priprostega
računstva. Od uspeha te izkušnje je odvisen sprejem v šolo.

Učenci, ki Grmsko šolo dovrše z dobrim uspehom, imajo pri vojaščini pogojno
pravico do le dveletne prezentne službe. Ako namreč zadosté svojim vojaškim dolžnostim
prvi dve leti brez graje ter dokažejo, da bodo po izstopu iz prezentne službe kmetovali
na svojem ali na svojih starišev domu, smejo na podstavi odredbe visokega c. kr. vojnega
ministerstva z dne 22. julija l. 1895. šte. 4643, prositi proti koncu drugega vojaškega
leta, da se jim odpusti tretje leto.

Kdaj bo delati sprejemno izkušnjo na Grmu, naznani vodstvo vsakemu prosilcu
posebej.

Od deželnega odbora kranjskega

v Ljubljani dne 25. avgusta 1903.

Kmetiška posojilnica ljubljanske okolice,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo,

v Ljubljani, Marije Terezije cesta hiš. št. 1,

v Knezovi hiši,

obrestuje hranilne vloge po

110 95-80

4¹/₂ odstotka

brez odbitka rentnega davka, katerega posojil-
nica sama za vložnike plačuje.

Uradne ure, razun nedelj in praznikov, vsaki dan
od 8. do 12. ure dopoldne.

Poštnega hranilničnega urada št. 828.406,

Telefon šte. 57.

587 26-19

Med. dr. Jos. Traub-a želodčni prašek

Gastricin

zdravniško poskušen in potrjen.

Na tisoče ljudi se mora zaradi raznih bolezni v želodcu in črevih držati
strogé zmernosti v jedi in pijači, kar jim greni življenje. Kdor rabi dr. Jos. Trauba
želodčni prašek **Gastricin**, njemu taka dijeta kmalu postane brezpotrebna. Bolniki,
kateri se želé uvrstiti po obilnejši rabi hrane, to po Gastricinu popolnoma dose-
žejo. Gastricin takoj pokaže učinek pri zgagi, pehanju, napenjanju, pri bolečinah
v želodcu, pri krčih, bljuvanju, glavobolu usled prebavljanja; ako se pa rabi
dalje časa, odstranja tudi zastarane bolezni v želodcu in črevih, kakor nobeno
drugo sredstvo. — **Gastricin** ni čistilo, a vendar vrejuje telesno potrebo. Več
povedo prospekti. — Gg. zdravnikom pošiljamo poskušnje.

V Ljubljani je naprodaj pri M. Mardetschlager-ja lekarni pri orlu in drugje.

Glavna zaloga je v lekarni Salvafor v Požunu.

Na debelo po medicinskih drožerijah.

Velika škatla 3 K, mala škatla 2 K, franko 20 in rekomand. 45 h več,

„ANDROPOGON“

(Iznajditelj P. Herrmann, Zgornja Poljskava)

je najboljša, vsa pričakovanja prekašajoča sredstvo za rast
las, katero ni nikako sleparstvo ampak skozi leta z nena-
vadnimi vspehi izkušena in zajamčeno neškodljiva tekočina,
ki zabrani izpadanje las in odstrani prahaje.

Značilno je, da se pri pravilni rabi že čez 4 do 5 ted-
nov opazi močna rast las, kakor tudi brade, in imajo novo
zrasli lasje pri osivelih zopet svojo nekdanjo naravno brado.
Mnogoštevilna priznanja. Cena steklenice 3 krone.
Dobi se v vseh mestih in večjih krajih dežele.

Glavna zaloga in razpošiljatelj v Ljubljani

pri gospodu 274 (57)

Vaso Petričič-u.

V zalogi imajo tudi gg. E. Mahr in U. pl. Trnkóczy,
Anton Kanc v Ljubljani, A. Rant v Kranji, in lekarna
„Pri angelju“ v Novem mestu.

Preprodajalci popust.

G. kr. tobačna glavna tovarna v Ljubljani

dne 26. avgusta 1903.

Št. 5001.

1120 3-3

Razglas.

C. kr. tobačna glavna tovarna v Ljubljani oddaja potom pismene konku-
rence sledeče odpadke in starine:

2.100 kg.	odpadkov iz raščevine	
450 "	domačega platna	
2.500 "	jute	
7.000 "	hodniškega platna	
900 "	vrvic in niti iz jute	
2.800 "	odpadkov vrvi	
75.000 "	rujave lesovine (odrezki)	
10.000 "	sivobe	
600 "	odbitkov nečistega papirja za svačice	
3.300 "	finega belega papirja	
6.800 "	navadnega papirja	
8.250 "	starega litega železa, nezloženo	
7.400 "	sežganega litega železa, nezloženo	
6.000 "	raznega starega kovaškega železa, nezlož.	
370 "	stare mede, nezloženo	
420 "	stare železne ploščevine, nezloženo	
340 "	stare bakrene ploščevine iz starega bakra, nezloženo	
90 "	stare pocinjene železne ploščevine, nezloženo	
170 "	stare strešne ploščevine, nezloženo	
220 "	stare železne žice, nezloženo	
130 "	starega kovinskega iverja	zloženo v starih zabojih
290 "	starega železnega iverja	brutto za netto.
110 "	stare medene ploščevine, nezloženo	
280 "	stare cinkove	
270 "	svinčenih cevij, nezloženo 26 mm notranje odprtine	
60 "	starega gumijsa, zložena v enem zaboju	brutto za netto
890 "	trstja za košarstvo, nezloženo.	

zamotano v balah
brutto za netto

Uporabljivi deli za prenosne naprave:

1 kos	=	72 kg.	viseči tečaj 800 mm širjava, 52 mm odprtina s kovinsko ploščo
9 kosov	=	1060 "	ležečih tečajev 475 mm visokih, 105 mm odprtina s kovinsko ploščo
1 kos	=	53 "	ležeči tečaj 430 mm visok, 52 mm odprtina s kovinsko ploščo
6 parov	=	770 "	stikalnic 75 mm notranja odprtina
3 pari	=	420 "	stikalnic 100 mm notranja odprtina
3 kosi	=	280 "	tečajev za glavno vrtilo z lito ponvo
1 par	=	77 "	kotnih koles, les v železu 52 mm odprtina, 440 mm prerez
4 pari	=	965 "	spodnjih plošč " " " 75 in 100 mm odprtina, 720 mm prerez
10 kosov	=	330 "	temeljnih vezij okroglih, dolgost 3-20 m, 33 mm prerez.
18 kosov	=	380 "	

Pismene ponudbe, vsaka pola kolekovana z 1 K in s priloženo pobotnico o 10% varščini, vloženi
pri kateri si bodi c. kr. blagajni, in z napisom: „Ponudba za odkup odbirkov in odpadkov in uporabljivih delov
za prenosne naprave“ naj se dostavijo najkasneje do

dne 15. septembra 1903,

12 ure dopoldne c. kr. tobačni glavni tovarni v Ljubljani.

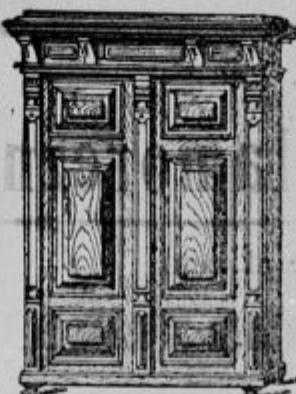
Prva kranjska mizarska zadruga

v Šent Vidu nad Ljubljano

se priporoča sl. občinstvu v naročitev
raznovrstne temne in likane sobne
oprave iz suhega lesa, solidno izgotov-
ljene, po lastnih in predloženih vzorcih.

Velika zaloga raznovrstne izdelane
oprave za salone, spalne in jedilne
sobe je na izbero cenjenim naročnikom
v lastnem skladišču tik kolodvora v Viž-
marjih. — V prav obilno naročitev se
priporoča

Jos. Arhar, načelnik.

Naročajte izborno ljubljansko delniško pivo

706 104-31

iz pivovarne v Žalcu in Laškem trgu.

Naročila sprejema centralna pisarna v Ljubljani, Sodne ulice 4.

Učenca

za žično pletarski in sitarski obrt
sprejme takoj

Eugen Ivanc
v Sodražici.

1143 3-2

796 100-25

Zahtevajte

brezplačno in franko
moj ilustrirani cenik z več
ko 600 podobami

ur, zlatega in sre-
brnega blaga
in godbenih reči
HANNS KONRAD

Nik.-rem. ura gl. 2.50
3.-, 3.50. Za vanko
uro 3 leta pisn. jam.
tovarna za ure in izvozna trgovina
Most št. 520, Češko.

Nove zboljšane gramofone

z glasovno-, ročno- in varstveno
omarico, zelo priljubljeno med
duhovščino, po društvi in med
zasebniki.

Gramofon avtomate

za gostilne zelo pridobitne
prodajam tudi na obroke.

Imam veliko zalogo, najnovejše plošče, katere zamenjujem za stare.

Vnanja naročila se rešujejo z obratno pošto.

1079 80-5

Rudolf Weber, urar
v Ljubljani, stari trg 16.

G. PICCOLI

lekarnar v Ljubljani
dvorni dobavitelj Nj. Sve-
tosti papeža

priporoča naslednje izdelke svo-
jega kemično farmacevtskega
laboratorija, ki se izgotavljajo
kot sicer vsi drugi medikamenti z naj-
večjo skrbnostjo in snaznostjo.

Piccolijeva želodčna tinktura krepi
želodec, vzbuja veselje do jedi, pospe-
šuje prebavo in odprte ter je posebno
učinkujoča pri zaprtju. 1 steklenica 20 vin.

Piccolijeva železna vino se uporablja
pri malokrvnih, nervoznih in slabotnih
osebah z najboljšim vspehom. Polliterska
steklenica 2 K.

Piccolijevi sirupi iz malin ali fama-
rinde dajo z vodo pomešani izvrstno in
zdravo pijačo. Kilogramska steklenica, pa-
steurizovana K 1.30.

Zunanja naročila po poš-
nem povzetju. 708 (50-29)

P. n. odjemalci si lahko ogledajo

naš znameniti laboratorij

Upokojen duhovnik

zmožen in voljan pomagati ob altarji, na
leci in v spovednici, si želi mesta pri do-
brodušnem in prijaznem župniku, ki nima
kaplana.

1061 3-3

Pojasnila daje preč. g. superior Ivan
Macur pri sv. Jožefu v Celju.

MATTONLEY

GISSHÜBLER

naravna
alkalična kislina

je

najboljša mizna in osvežu-
joča pijača, 38 22

katera je preskušena pri

kašlju, vratnih boleznih, želod-
čnem in mehurnem kataru.

Izvirnik: Giesshübl Sauerbrunn,

želez. postaja, zdravilno kopališče pri Karlovih varih
Prospekti zastoj in franko

V Ljubljani se dobiva v vseh lekarnah, večjih
specerijah prodajalnicah in trgovinah z jestvinami in
vinom.

Zaloga pri Mihael Kastner-ju in Peter Lassnik-u
v Ljubljani.

Nič več telesnega zaprtja, ako se vživa

Zaloga: Dunaj, XVIII., Ladenburggasse 46.
Prospekt brezplačno. — Pošilatev za poskušajo:
12 kosov franko 3 K po povzetju. 72 52-30

Huss-ova pogača.

Jako važno za vsakega kolesarja.

Predno
se kateri
nameni kupiti
kolo, naj ne po-
zabi si ogledati ali
vsaj naročiti cenik
pravih

Puch koles
katerih zastopništvo ima gospod
FRANC ČUDEN
v Ljubljani.

Isti priporoča posebno kolo s prostim
tekem z zavoro v zadnjem kolesu, (Freilauf mit
Hinterradbremse.)

Za vsako Puch kolo se jamči dve leti.
V zalogi nahajajo se še razni modeli različnih tovarn
od gl. 75— dalje.

Ceniki zastoj in poštnine prosto. 550 20

Jako važno za vsakega kolesarja.

Zidarjev in težakov

išče

za Ljubljano in Trnovo pri Ilirski Bistrici
proti dobri plači

stavbeni podjetnik

Trumler

1128 3-8

v knežčkolovi palači.

ANTON PRESKER

krojač v Ljubljani,

Sv. Petra cesta št. 16

se priporoča preč. duhovščini
v izdelovanje vsakovrstne

duhovniške obleke

iz trpežnega in solidnega blaga
po nizkih cenah.

Opozarja na veliko svojo

zalogo

izgotovljene obleke

posebno na haveloke v naj-

večji izbiri po najnižjih cenah

Dobavitelj uniform avstrijskega društva železniških uradnikov

Stanje vlog 31. dec. 1902:
čez 9 milijonov kron.

Najboljša in najsigurnejša

prilika za štedenje!

Denarni promet v letu 1902:
čez 32 milijonov kron.

Preje: Gradišče št. 1,

LJUDSKA POSOJILNICA

sedaj: Kongresni trg št. 2, I. nadstropje

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od
8. ure zjutraj do 1. ure popoldan ter jih
obrestuje po

4 $\frac{1}{2}$ %

brez kakega odbitka, tako, da sprejme
vložnik od vsacih vloženih 100 K čistih
4 K 50 h na leto.

Stanje vlog 31. decembra 1902: 9,501.351 K 52 h. Denarni promet v l. 1902: 32,596.882 K 65 h.
HRANILNE KNJIZICE se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se obrestovanje kaj prekinilo. — Za nalaganje po pošti so poštno-
hranilnične položnice na razpolago.

V Ljubljani, dne 1. januarja 1903.

Dr. Ivan Šusteršič,
predsednik.

Odborniki:

Josip Šiška, knezoškofjski kancelar,
podpredsednik.

Anton Belec, posestnik, podjetnik in trgovec v Št. Vidu nad Ljubljano. — Josip Jaro, veleposestnik v Medvodah. — Dr. Andrej
Karlin, stolni kanonik v Ljubljani. — Karol Kauschegg, veleposestnik v Ljubljani. — Matija Kolar, župnik pri D. M. v Polju. —
Ivan Kregar, svet. trg. in obrt. zbornice v Ljubljani. — Frančišek Leskovic, zasebnik in blagajnik „Ljud. pos.“ — Karol Pollak,
tovarnar in posest. v Ljubljani. — Gregor Šlibar, župnik na Rudniku. — Dr. Aleš Ušeničnik, profesor bogoslovja v Ljubljani.

Angeljnovo milo Marzeljsko (belo) milo

z znamko

449 104-45

sta najbolj koristni
štedilni mili
za hišno rabo.
Dobivate jih po specerijskih štacunah!

Pavel Seemann
izdelovatelj mila
in čebelno-voščenih sveč
v Ljubljani.

Za jesensko dobo

bogato sortirana zaloga krasnih novosti v oblekah za gospode, gospe in otroke, velika izbira primernih predmetov za

šolsko mladino,

najfinejše sportne suknje in površnike za častito duhovščino po najnižjih cenah.

Naročila po meri se najhitreje in najfineje izvršujejo na Dunaju.

Angleško in francosko blago za naročila po meri v zalogi vedno v ogromni izbiri

Angleško skladišče Kapamacsija & Bondij

Ljubljana, Mestni trg št. 5.

1122 3-3

O. BERNATOVIC, poslovođa.

Prva kranjska z vodno silo in turbino

969 4

delujoča

tovarna stolov tvrdke Fr. Švigelj

na Bregu, p. Borovnica, Kranjsko,

priporoča sl. občinstvu, prečast. duhovščini, imejteljem in predstojnikom zavodov in šol, krčmarjem in kavarnarjem, ravnateljstvom uradov, gg. brivcem itd. itd. natančno in trpežno izvršene

stole, naslonjače, fotelje, vrtno stole, gugalnike itd.

po kar najbolj nizki ceni. Blago je iz trdega, izbranega lesa, poljubno likano ali v naravni boji imitirano.

Največja zaloga stolov, naslonjačev in gugalnikov iz trsja.

Na željo pošlje tvrdka **najnovejše obširne cenike z nad 80 slikami**, iz katerih je razvidna oblika blaga in cene, zastonj in franko.

Naročevalcem na debelo dovoli se znaten popust.

Stanje hranilnih vlog:
17 milijonov K.

Rezervni zaklad:
nad 400.000 K.

Mestna hranilnica ljubljanska

na Mestnem trgu zraven rofovža

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in jih obrestuje po 4% ter pripisuje nevzdignjene obresti vsakega pol leta h kapitalu. Rentni davek od vložnih obresti plačuje hranilnica iz sama, ne da bi ga zaračunila vlagateljem.

Za varnost vlog jamči poleg lastnega rezervnega zaklada mestna občina ljubljanska z vsem svojim premoženjem in vso svojo davčno močjo. Da je varnost vlog popolna, svedoči zlasti to, da vlagajo v to hranilnico tudi sodišča denar maloletnih otrok in varovancev.

Denarne vloge sprejemajo se tudi po pošti in potom c. kr. poštne hranilnice.

Posoja se na zemljišča po 4³/₄% na leto. Z obrestmi vred pa plača vsak dolжник toliko na kapital, da znašajo obresti in to odplačilo ravno 5% izposojenega kapitala. Na ta način se ves dolg poplača v 62 in pol leta. Ako pa želi dolжник poplačati dolg z obrestmi vred na primer v 33 letih, tedaj mora plačevati na leto 6% izposojenega kapitala.

Posoja se tudi na menice in na vrednostne papirje in sicer po 4¹/₂% do 5%.

Resnično!

pomaga
velikansko
kot nedosežen
uničevalec
mrčesov

Kupuj pa „le v steklenicah“.

V Ljubljani pri gospodih:

507 10-9

Ivan Fabian, naslednik Anton Korbar
F. Groschl
C. C. Holzer
Ivan Jebračin

Anton Ječminek
A. Kanc, drog.
C. Karinger
Mihael Kastner
Edmund Kavčič
Kham & Murnik

Jožef Kordin
Anton Krisper
Peter Lassnik
J. Lenček
Karol Lexander
A. Lilleg

P. Mencinger
Ivana Perdana
nasledniki
Karol Planinšek
I. Mehle
A. Šarabon

Viktor Schiffer
M. Spreitzer
Anton Stacul
Fran Stupica
M. E. Supan
A. Sušnik

Ferd. Terdina
J. Tonich
Uradniško-konsumno-društvo

Bled: O. Wölfling, P. Homan.
Črnomelj: A. Lakner, K. Müller
B. Schweiger, A. Zure.

Draga: P. S. Turk.
Hrib: A. Bučar, Fran Kovač.
Idrija: A. Jelenec, J. Septaves.

Kamnik: Anton Pintar, Fran Šubelj.
Kočevje: Fr. Loy, P. Petsche,
J. Röhrl, Matija Kom, Fran Schleimer.

Kostanjevica: Alojzij Gač.
Kranj: Fr. Dolenc, Vilj. Killer,
Adolf Kreuzberger, Jan. Majdič,
Karol Šavnik, lekarnar pri sv. Trojici.

Krško: F. H. Aumana sin, R. Engelsberger.
Litija: Lebinger & Bergmann.
Lož: F. Kovač.

Mirna: Jos. Schuller.
Mokronog: J. Errath, B. Šbil pri Skofu.

Novo mesto: Küssel & Končan, Adolf Pauser.
Polhov Gradec: I. A. Leben.

Postojna: K. Ceferin, Anton Ditrich, G. Pikel.
Radeče: J. Haller, J. Trepečnik, I. občno radeško konsumno društvo.

Radovljica: L. Fürsager, Friederik Homann, Oton Homann
Škofja Loka: E. Burdych, M. Zigon.

Šiška: J. C. Juvančič.
Travnik: G. Bartol.

Trebnje: J. Petrovič, I. Zernatto.
Trzin: Fr. Raitharek.

Velike Lašče: F. M. Doganoc.
Vipava, Vrhopolje: Fr. Kobal
Vrhnika: M. Briley.

Zagorje: R. E. Mihelič, Jan. Müller sen.
Žužemberk: Jakob Dercani.

Ustanovljeno l. 1832.

Priznано najboljšo

oljnate barve

zmlete s stroji najnovejše sestave, prekašajo vsako konkurenco po finosti, ki omogočajo z jako majhno množino pobarvati veliko površino, razpošilja po nizkih cenah

Adolf Hauptmann v Ljubljani

tovarna oljnatih barv, firneža, laka in steklarskega kleja.

Električni obrat

176 29

Ilustrovani ceniki se dobé brezplačno.

Nakup in prodaja
vsakovrstnih državnih papirjev, sročk, denarjev itd.
Kavarovanja za zgube pri šrebanjih, pri izšrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako šrebanje.
Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarična delniška družba
„MERCUR“
I., Wolfzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strubelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni nasveti za dosede kolikor je mogoče visokega obrestovanja pri popolni varnosti naloženih glavnih.
134 232